

INFRĂȚIREA ROMÂNEASCĂ

Revistă națională de știință și chestiuni sociale

Jidanul și ajutoarele lui în Basarabia

Cronicarul zilelor noastre, judecând cu imparțialitate eforturile diferitelor guverne de a îndruma în provinciile alipite o dezvoltare pașnică în spirit național, trebuie să însemneze faptul, că nicăeri conducătorii României întregite nu au avut atât de lucru și nu au obținut așa de puțin succes ca în Basarabia.

Cum se explică disproporția dureroasă între eforturile și rezultat? Există condiții generale atât de neprielnice, încât nu se poate liniști și aduce la matcă sufletul românesc al Basarabiei?

Intr-o situație normală, mulțumirea unei populațiuni depinde de doi factori: de stăpânirea politică și starea ei materială.

Stăpânirea politică prin faptul că este românească și se exercită asupra unei populațiuni românești cam 75%, care singură și cu entuziasm s'a rostit pentru unirea cu țara-mumă, o stăpânire astfel inaugurată nu poate produce nemulțumire printre Români. Această populație de baștină s'a bucurat cea d'întâi prin aplicarea reformei agrare de roadele expropriării în așa măsură, încât astăzi țăranul moldovean de peste Prut deține cel puțin 3 sferturi din pământul Basarabiei.

Elementul românesc rural, covârșitor, ca număr, fiind împroprietărit a dobândit puțința de a se înstări în scurtă vreme: se află deci fiecare țăran în plin progres economic și pentru sine și pentru țară. Rămâne un fapt istoric, că emanciparea politică a fost imediat completată prin desrobirea economică a săteanului. Bine înțeles, înstărirea populației rurale nu se poate înfăptui imediat. Lipsesc încă multe elemente de ajutor absolut necesar: lipsește creditul, lipsește simțul de solidaritate ce trebuie desvoltat prin cooperative, lipsește lumina înălțătoare a școlilor, lipsesc mai ales mijloacele de comunicație. Dar nici un guvern până în prezent nu a stat nepăsător față de aceste trebuințe urgente. Cu toate criticile mărunte și trecătoare, cronicarul

imparțial trebuie să recunoască fără înconjur, că s'au săvârșit și sunt pe cale a se săvârși atâtea fapte bune, cari ar trebui să aducă mulțumire peste Prut nu numai printre Români de baștină dar și la minoritățile stabilite acolo de lungă vreme.

Nici administrația nici starea de asediu nu sunt de natură să producă nemulțumirile specifice ale Basarabiei. Administrația, așa cum e acolo ca și'n restul țării, nu formează unul din titlurile de mândrie ale vieții noastre publice. Popoarele latine nu au excelat nici odată prin dovada celei mai bune gospodării de Stat; războiul a adus pretutindeni o slăbire a spiritului de ordine, prevedere și cinste pe acest tărâm. La noi lipsesc oamenii pregătiți pentru administrație și ca specialitate exemplară și ca corectitudine; toate aceste considerații explică pentru-ce mergem schiopătând în exercițiul puterii executive dela ministru până la ultimul notar de Stat. Dar, lăsând pesimismul exagerat la o parte, nu se poate spune că administrația defectuoasă este cauza principală a durerii provinciei de peste Prut.

De starea de asediu nu se poate plânge nici un om cinstit, când în fiecare clipă se adevărește mai mult necesitatea ei, când chiar minoritățile, care înțeleg să fie elemente de ordine, sprijinesc regimul special ca garanția indispensabilă a liniștei, cum de altfel s'a dovedit această stare de spirit la populația germană cu ocazia atentatului bolșevic dela Tatar-Bunar.

Așadar regimul administrativ, cu slăbiciunile lui explicabile și cu asperitățile lui impuse de necesități superioare, nu poate da naștere acelei stări de continuă febră ce se observă în atmosfera sufletească a provinciei, unde locuiește un popor autohton atât de blajin și împăciuitor, care ar avea toate motivele să privească viitorul cu optimism.

Atunci, unde se ascunde cauza că în Basarabia nu se poate ajunge la acel echilibru, care singur revarsă

liniștea în conștiințe și duhul mulțumirii îngăduitoare?

Răspunsul obișnuit sună: vecinătatea cu Rusia bolșevică. Dar cu Rusia bolșevică nu avem nici un fel de relații! Granița Nistrului este, zice-să bine păzită. Influența vecinătății ar trebui să fie complet paralizată; și totuși ne sosește zilnic din Răsărit acel articol politic, ce se numește bolșevismul, introdus de cel mai vicelan dintre toți contrabandiștii istoriei: acesta e jidanul.

Contrabandistul, care în cursul veacurilor a forțat pe furis toate hótarele și a înșelat toate popoarele, nu aduce la noi numai marfa bolșevismului, ci își aduce tot neamul semit ca să-l instaleze definitiv.

Este imposibil a prezenta astăzi marelui public românesc proporțiile invaziei jidovești. Numai de la Decembrie 1922 până la Aprilie au intrat în Basarabia 163.000 jidani expulsați din Ucraina.¹⁾ Ne-ar trebui o statistică. Dar temelia unei statistici serioase și sincere este recensământul general. România întregită este singura țară de după războiu, care în timp de 6 ani nu a avut timpul să-și înnumere populația și să o grupeze după naționalități; așa în cât toate datele statistice, calculate după cifra naționalității și a mortalității raportate la recenziamentele făcute înainte de războiu, toate aceste date lipsite de o bază actuală, rămân în vânt. Ne trebuie deci un recensământ întocmit după naționalități.

Dar cum se poate pretinde guvernului atare dovadă de bună administrație, de curaj și prevedere, când intră mereu în țară jidani în mod clandestin, și cu toții, fără nici o puțință de control efectiv, dobândesc dreptul cu acte false de a pretinde cetățenia română? Intocmirea unei statistici nu se poate face unde jidovimea în realitate domnește; de aceea s'a observat, că

¹⁾ A se vedea cartea lui Arhibald apărută în 1925 intitulată „Anumita Presă” pag. 104, lucrare ce nu ar trebui să lipsească din biblioteca nici unui român, născut iar nu făcut,

ori-unde neamul lui Iuda dictează din umbră, este imposibil să se afle adevărata situație etnografică a țării. Acest fapt e constatat și denunțat de Ford²⁾ în ce privește America, unde numai de la comunitățile jidovești se mai poate afla numărul evreilor imigranți, dar numai așa cum binevoesc aceste autorități atot-puternice să comunice statului oficial american datele statistice respective. În alt chip nu se mai poate descoperi realitatea, pentru simplul motiv că serviciul controlului streinilor ori a ajuns pe mâna jidanilor, ca funcționari de stat, ori sunt conduse de jidoviți, cari stau la ordinele aurului jidovesc. La noi a fost pus în fruntea serviciului statisticeii un jidan, ce se ascunde sub numele Leonida Călescu, care, în conformitate cu interesele ce are rasa lui de a ne coloniza țara pe nesimțite, va lucra astfel, cum a mai și făcut, în cât să ne adoarmă cu țifre în fața acestui pericol de desnaționalizare. Spre a se înlesni opera criminală s'a pus în circulație o teorie nouă: că, în urma tratatelor nu avem dreptul să ne alcătuim o statistică pe naționalități, deoarece toți membri minorităților etnice sunt prin ordin extern cetățeni români. Această teorie a prins rădăcini în sufletul fricoșilor și jidoviților așa în cât noi, țară cu minorități, să nu avem puțința a cunoaște numărul populației noastre autohtone față de celelalte neamuri, pentrucă așa cer interesele Iudaismului pe aceste plaiuri!

Așa dar, câți evrei mișună în Basarabia, îi sug seva și se îmbogățesc ca paraziți, nu putem ști. Nu putem ști chiar dacă s'ar fi întocmit o sinceră statistică în ultimul an, pentru că numărul lor crește mereu prin invazia de peste Nistru, revărsând corupția, cu aurul și diamantele furate din Rusia, printre funcționarii români, începând de la gradatul coruptibil al grănicerului, ce își face datoria, și mituind în dreapta și în stânga până-ce contrabandistul a ieșit din zona militară. Odată ajuns dincoace rabinul îi confecționează actele necesare la cetățenie, pe care guvernul până în ultimul timp le-a recunoscut drept acte oficiale. Am ajuns la atâta inconștiență și nepăsare, în cât Statul român a abdicat de la dreptul său suveran de a emite acte publice, lăsând de fapt această atribuție comunităților jidovești, cari exer-

cită o putere proprie funcționând ca staț în stat.

Această tactică este urmată de jidovime ori unde un guvern slab nu are curajul să curme periculoasa practică. Ori unde Iudaismul are interesul să concentreze o masă de semiți paraziți și subversivi în mijlocul unei populațiuni bogate, tolerante și credule, procedează ca în Basarabia. Reproducem mai jos, ca documentare a tacticei inaugurate la noi, mărturisirea jidanului Isac Blümchen din cartea lui intitulată „Dreptul rasei superioare“³⁾ privitoare la instalarea evreilor în Franța cu puțin înaintea războiului mondial:

„Implinirea planurilor noastre ar suferi o întârziere supărătoare, dacă jidanii importați din Germania, Rusia, din România și Levante ar fi obligați să învețe limba franceză înainte de a fi obținut naturalizarea și drepturile de cetățeni francezi. Noi avem trebuință ca acei jidani să fie puși imediat la adăpost de vre-o expulzare și imediat să ajungă alegători și eligibili, admisibili în primele funcțiuni ale statului. De aceea, noi am pus la Direcția Siguranței Statului ca șef al serviciului „Declarațiilor de domiciliu“, la serviciul „Permisurilor de liberă petrecere“, la „Admisunile de domiciliu“ și la „Naturalizări“ pe jidanul nostru Grünbach, ales cu grijă de Alianța Izraelită. De aceea, noi am și impus Parchetului și Tribunalului din Paris pentru imigranții jidani o procedură specială. Pentru evrei, și numai pentru ei, Tribunalul și Parchetul primesc ca act suficient de identitate, înlocuind orice act de stare civilă, un simplu act de notorietate, fabricat de orice rabin și certificat de 7 dintre frații noștri. Astfel jidanii noștri sosind în Franța, iau numele ce le plac, își ascund trecutul, condamnarile, motivele pentru cari caută un refugiu în Franța. Parchetul merge până acolo, încât dispensează pe jidani, și numai pe jidani, de orice legalizare a actelor ce voiesc să producă înaintea autorității. O semnătură a rabinului, care nici nu este obligat să dovedească, că este rabin, ajunge un talisman înaintea căruia totul se închină. Iată cum am putut noi să instalăm în Paris o armată de 50.000 de jidani, cari nu cunosc limba franceză dar sunt cetățeni francezi“.

Din acest document cetitorul poate observa că aceeași tactică, pornită din aceeași politică a neamului jido-

vesc, s'a aplicat și în Basarabia, cu deosebirea că la noi nu s'au introdus 50.000 de jidani ci de 30—40 de ori atâția, cari imediat au obținut și dreptul de a pretinde cetățenia română. Numai în Kișineu s'au în-cuibat peste 200.000 de paraziți dela Unire încoace.

În fine guvernul deșteptându-se în fața invaziei și a pericolului de încetățenire pe simple acte dresate de rabin, a decis că certificatele de acest soi nu mai sunt valabile. Crezi, Domnule cititor, că s'a stăvilit întinderea leprei semite? Nu. JA găsit „Uniunea Evreilor pământeni“ mijlocul să mituiască Siguranța Statului român și astfel să obțină stocuri de bilete de liberă petrecere în alb, pe cari comunitățile evreiești le umple cu nume de consăngeni; și a mai găsit aceeași Uniune mijlocul indiscret dar decisiv să determine pe Secretarul general al Ministerului de Războiu să oprească o descindere a justiției la numita Uniune spre a se descoperi firele criminalei întreprinderi de desnaționalizare a Basarabiei. Revoltătoarea afacere iese în întregime la lumina zilei din următorul document, ce s'a mai publicat în numărul de 1 Maiu al revistei noastre și pe care îl reproducem, spre a deștepta lumea românească asupra felului cum se iudaizează țara cu ajutorul, gras plătit, al autorităților de stat. Și totuși nici un deputat nu a scuturat guvernul pe această chestiune. Scăpătarea morală s'a înfundat într'atâta apatie și frică de jidani, în cât din meschine interese personale, din calcule politice, din teama disciplinei de partid, toți parlamentarii din anul de grație 1925 stau cu lacătul la gură, privind cum țara ne este cotropită de cel mai periculos neam al istoriei⁴⁾ fără de a avea curajul să dea alarma. Cu această detestabilă diplomație vă mai mirați, D-lor politicieni, de ce se mișcă studențimea? Se va mișca și valul va crește, până vă va aduce la simțul datoriei. Iată cum sună documentul într'adevăr „senzațional“:

„Comisarul regal către Corpul IV Armată.

La ordinul D-voastră No. 10143-1925 am onoarea a raporta:

²⁾ Unul din cei mari cunoscători ai anticității care a făcut etniță impunătoare, nu echilibrată de politician, Theodor Mommsen a rezumat în următoarele cuvinte activitatea jidanului în cursul veacurilor: „Și în lumea veche evreul a fost fermentul cosmopolitismului și al descompunerii naționale“. Nimic nu i-a durut pe „Semiți mai mult decât apropierea marelui istoric, care îi vedea și în trecut tot așa de disolvanți ca în prezent.

³⁾ cf. cartea lui intitulată „Jidanul internațional“ vol. II primul capitol.

⁴⁾ Tradusă în românește și confiscată de guvern din ordinul jidanilor (pag. 16—17).

1. Indivizii Feghea Dabija, Ghersin Toporosky, Simcha Burchatosky, Maria Buzilă, Grigore Husca, Șmil Colermann, Nichifor Ciuntu, Filip Vacarov, Azril Kurbet, Mendel Kurbet, Șaia Fuchs, Gh. Beleață, Gavril Țenti, Ana Mariuciuș și plut. Giroveanu I. Reg. 3 Gr.

Aceștia, toți la un loc, formau o organizație, care se ocupa cu trecerea refugiaților evrei din Ucraina în Basarabia.

2. Nu mai este nimeni amestecat în această afacere decât cei mai sus notați.

3. Afacerea este în curs de cercetare. Indivizii Gh. Toporosky și Simcha Burchatovsky erau agenții Uniunii evreilor pământeni, cari veneau la gara Dochia și primeau refugiații, pe cari îi conducea la București, având la ei, date de Uniune, bilete de liberă petrecere în țară, *căpătate dela Siguranță. Aceste bilete erau în alb.*

S'a crezut necesară o descindere la Uniunea evreilor pământeni și a agenților ei pentru a descoperi mijloacele, actele și numărul de contravenienți la trecerea frontierei, însă Ministerul de războiu, Secretarul General, ne ordonă a ne considera cererea de perchiziție făcută parchetului Trib. Ilfov, **ca retrasă** pentru Uniunea evreilor pământeni. (Telegr. No. 654 din 27/1—1925).

4. Nu s'a mai descoperit nimic care ar interesa Siguranța Statului 9/II—1925.

Raportor (ss) indescifrabil“.

Acum se pune întrebarea: ce fac veneticii semiți intrați în țară cu complicitatea, în aur răsplătită, a Siguranței Statului? Incep o muncă productivă? Da, „susțin politicianii plătiți de băncile jidovești și intelectualii dornici de reclamă, cărora „anumita presă“ le ticluște în schimb un renume nemeritat. Marele public știe însă că respingătorii contrabandiști nu produc nimic, că vin doară ca lăcustele și că scumpesc viața în calitatea lor atavică de intermediari speculanți. Un simplu fapt, pentru cine vooeste să se lumineze: împroprietărindu-se în Basarabia și jidani, aceștia în loc să-și muncească pământul, conform legii, au început să-l arendeze. Fenomenul nu s'a petrecut ca un caz izolat ci pe o scară atât de întinsă, în cât guvernul, informat prin numeroase rapoarte ale prefectilor, a trebuit să intervină pe cale legislativă; altfel ar înflori din nou spe-

cula arendășiei jidovești, care redusese țărănimea din Moldova înainte de 1907 la sapă de lemn.

Dar, dacă jidanii nu sunt capabili de muncă productivă, știu să facă altceva. Și anume, cei cari se instalează la sate, cumpără autoritățile în drept și se fac cărciumari otrăvind populația noastră autohtonă în așa fel, încât toată lumea s'a alarmat: dovadă, intervenția energică a Sanctității Sale pe lângă guvern de a opri flagelul alcoolismului, dovadă, broșura de curând apărută a I. P. S. S. Mitropolitului Moldovei având titlul sugestiv „Unde mergem“?; dovadă, proiectul de lege adus de dl. Ministru de Finanțe prin care se impuținează numărul cărciumilor, așa în cât să funcționeze la sate o cărciumă la 1000 de locuitori. Rămâne de văzut dacă această lege salutară se va aplica, sau dacă nu va avea aceeași soartă cu legea lui Costinescu din 1908, care isbind în aceleași interese, în primul rând jidovești, a fost eludată sistematic, până a căzut în desuetudine, prin punerea în mișcare a mijloacelor de corupțiune din partea jidanilor și prin ticăloșia celor cumpărați. Amintim aici, că Basarabia a fost așa de vitreg administrată, în cât de la Unire încoace și până la 1 Martie 1925 s'au înființat 5520 *) de debite de băuturi spirtoase. Inainte de alipirea provinciei la patria-mumă, statul rusesc având monopolul alcoolului, nu funcționa nici un local de debit particular peste Prut.

În ce privește jidanii, cari se încuibază la orașe, aceștia alcătuiesc drojdia mulțimii urbane, în sânul căreia lucrează contra Siguranței statului, îndeletnicindu-se cu propaganda comunistă, punând la cale ori săvârșind atentate, și servind drept gazdă tuturor spionilor și conspiratorilor de același neam, sosiți cu toții din Rusia. Dacă am putea arunca o privire în dosarele Curții Marțiale dela Kișineu, desvăluind participarea jidanilor la actele săvârșite contra autorității Statului român, am aduce la lumina zilei adevăruri mult mai îngrijitoare decât ceia ce denunțăm aici. Deocamdată comunicăm din cartea lui Arhibald intitulată „Anumita presă“ (pag. 102) următoarea constatare:

„Cercetările poliției de siguranță identificaseră, până la evenimentele de la Tatar-Bunar, 137 ovrei găsiți

cu arme, cu dinamită, cu granate și corespondență din care rezulta că sunt trimiși cu plată de peste Nistru ca să provoace agitații în Basarabia“.

Alt fapt, luat din isvorul mai sus menționat (pag. 117): „La 6 Aprilie 1922, poliția de siguranță din Kișineu a descoperit o vastă organizație teroristă, constituită în scopul de a provoca bolșevism. Au fost arestați Marcus Teghienski, Leiba Rudiski și alți 40. Hana Toporoviskaia, complice cu târtanii a mărturisit că „organizația avea de scop să suprimă pe conducătorii politici ai oligarhiei românești“.

Propaganda comunistă de la orașe își are ramificațiile ei în toate satele din Basarabia: cei dintâi agenți de legătură, informatori, semănători de neîncredere de ură și revoltă față de autoritatea românească, cei cari formează nodurile rețelei de bolșevizare a populației autohtone sunt cărciumarii jidani. Ei ajută pe conspiratorii ambulanti, trimeși de la diferitele centre comuniste, despre care totdeauna comunitățile și băncile jidovești au o vinovată cunoștință. Să aibă guvernul curajul a face descindere prin justiția Statului român la aceste comunități și se va convinge de adevăr! A avut un început de curaj, manifestat nu față de autoritatea sacrosanctă (!) a comunităților israelite, ci mult mai modest curaj: numai față de o bancă jidovească din Kișineu, și iată cum ne înformează ziarul „Universul“ din 26 Aprilie 1925 despre acest fapt:

„A produs o deosebită senzație în întreaga orașul descinderea, făcută la banca evreiască de emigrare de către reprezentanții Inspectoratului general de siguranță al Basarabiei în unire cu membrii parchetului militar. Cu ocazia descinderii, care a durat un timp îndelungat, s'au ridicat numeroase acte. Autoritățile păstrează în jurul acestei descinderi cea mai desăvârșită discreție încât scopul și rezultatul descinderii nu se cunosc. A transpirat totuși că perchiziția a fost ordonată telegrafic de către Siguranța generală din București și este în strânsă legătură cu recentele descoperiri de organizații clandestine subversive, făcute de autorități în județul Soroca și Hotin la Liga culturală a tineretului evreiesc“.

Iată cari sunt preocupările „culturale“ ale vlăstarelor din neamul lui Iuda!

Toate aceste machinațiuni, susținute sau tăcute de „anumita presă“ după împrejurări, nu au loc la în-

*) A se vedea expunerea dv. motive, cu anexe statistice extrem de interesante, făcute la legea băuturilor spirtoase, adusă de câteva zile în discuția Parlamentului.

tâmplare fără nici o legătură între ele; ci se desvoltă după un plan de mult stabilit, sistematic combinat și pătruns de o psihologie politică remarcabilă, de vreme ce a isbutit să creeze o atmosferă atât de apăsătoare în Basarabia. Toate faptele de natură subversivă, de la critica cu aparențe de inocență și obiectivitate până la actul de terorism au o țintă precis determinată: *distrugearea actualei configurațiuni politice a României*. Spre a se ajunge acolo, trebuie lăsat așa încât să scadă în fiecare zi tot mai mult prestigiul autorității. Cum? Urzind din umbră, cu răsplată în aur, tot felul de comploturi și atentate, pentru că numai astfel populația va pierde încrederea în actualul regim românesc, socotindu-l incapabil să mai garanteze liniștea, sau chiar dacă o garantează e nevoit să ia atâtea măsuri vexatorii, încât situația creiată să fie simțită ca insuportabilă și să dea dreptul la critici mai acerbe, la deslănțuiri de revoluție.

Această tactică străveche e codificată de aproape 20 de ani în „Protocoloalele Înțelepților Sionului” al căror cuprins a alarmat toată lumea politică din Europa și Statele-Unite. Iată ce cuprinde capitolul XVIII, spre a înțelege ori-cine de unde se inspiră jidanii în purtarea lor față de statul care îi găzduiește:

„Nu trebuie uitat că prestigiul puterii scade, când (statul) descoperă deseori comploturi contra lui; aceasta implică mărturisirea propriei lui neputințe, sau, ce este și mai rău, implică mărturisirea despre nederptatea propriei lui cauze. Știți că noi am distrus prestigiul persoanelor dominante asupra creștinilor prin numeroase atentate, organizate de către agenții noștri, oi oarbe din turma noastră. Este ușor prin câteva fraze liberale să împingi la crimă, numai să aibă un colorit politic. Noi vom forța pe guvernanți să-și recunoască neputința prin măsurile de siguranță ce vor lua pe față și prin acest mijloc noi vom ruina prestigiul puterii”.

Vă invit să meditați asupra acestui precept, domnilor frunțași politici din toate partidele; spre a înțelege că tot ce se întâmplă în această țară cu caracter subversiv, conspirator și terorist dela Unire încoace, se desfășoară prin jidani⁹⁾ după planul mai sus desvăluit din „Protocoloale”. Cum întregirea neamului ne-a adus provincii, în cari

mai trăește sporadic vechiul spirit de minorități, acest spirit de rezistență *contra autorității românești*, și chiar de irendentism atât în Basarabia cât și în Ardeal este alimentat în primul rând de jidani. Observați, dlor politicieni cum ori-ce rătăcire regionalistă ori-ce curent centrifug este pe larg tratat și cu satisfacție comentat de „anumita presă”; observați solicițundinea acestei prese pentru toate chestiunile, pe care noi frații români ne-am putea despărți. De ce? Pentru că cuvântul de ordine din Protocoloale îi impune, printr-o direcție ocultă, să sape tot mai adânc, orice neînțelegere între provinciile alipite și centru. Ascultați următorul sfat și prețioasa mărturisire din Protocolul 12, spre a înțelege cine profită din meschinele noastre certuri interne:

„Calculule noastre se întind mai ales asupra provinciei. Este necesar să deșteptăm acolo speranțe și aspirațiuni opuse celor de la capitală, căreia îi vom prezenta acele speranțe și aspirațiuni ca pornite în mod spontan din sufletul provinciei. Este clar că isvorul va fi totdeauna același: el va porni dela noi”.

În declarațiile mai sus expuse, nu este nici o mirare că în Basarabia, suptă de lipitoarea semită, ațâțată zilnic contra stăpânirii românești, emoționată prin atentate prin acte de terorism săvârșite de aceiași mână criminală și sgduită în încrederea ei față de autorități, nu este nici o mirare ca peste Prut, unde jidanii au presa și fabrică opinie publică ca și în restul țării, să domnească un spirit de nemulțumire cronică.

Dar în afară de mijloacele hipocrite sau clandestine puse în mișcare pentru a se fi creat și a se menține atare situație, cauza iudaismului dezagregant mai are în țara noastră un aliat, poate inconștient dar efectiv și anume: *partidul țărănist*. Acest partid a pornit în viață cu o idee fundamentală, isvorâtă din concepția jidanului Carl Marx: și-a pus în fruntea programului *lupta de clasă*. Realizarea acestui punct din program se pregătește prin cea mai desfrânată demagogie: conducătorii țărăniști tind să aprindă patimele mulțimii și să-i exploateze nevoile, ridicând-o contra autorității statului, așa cum s'a petrecut de atâtea ori la întrunirile ținute în Basarabia. Tactica convine de minune jidanilor, cari de altfel sunt și membrii cei mai numeroși ai partidului la orașe. Un caz eloquent; la o întrunire a clubului ținută: la Bucu-

rești, un intelectual țărănist, rostindu-se în fața unui membru semit contra luptei de clasă, a primit următorul răspuns: „Dacă dv. sunteți contra luptei de clasă, atunci noi evreii nu mai avem ce căuta aici”.

Așa dar, punctul fundamental din programul țărănist — lupta de clasă — este de proveniență jidovească. Dar restul programului, sintetizat în cuvintele *ridicarea populației rurale* este o inovație a tânărului partid? Aceasta o pot afirma demagogii înaintea unei mulțimi neștiutoare. Istoria României mici se încrunță cu dispreț față de asemenea falsificare. Adevărul e altul. Toate partidele de guvernământ ajunse la putere s'au străduit în România mică și mare cu fapte, nu cu vorbe goale, să ridice țărănimea; așa în cât în acest sens toate partidele au fost țărăniște.

Cel mai mare țărănist, care ar privi cu milă peste pigmeii de astăzi, a fost Mihail Kogălniceanu. De la 1864 au mai avut loc împroprietări succesive înfăptuite fie de liberali prin legea de la 1881, fie de reacționarul Petre Carp la 1889, care a împământit săteni pe 523.000 hectare din moșiile statului. Nu mai amintesc pe Spiru Haret, țărănist în sensul adevărat al cuvântului, făcând operă pozitivă discret și fecund, nu semănător de vrajbă și de ură. Politică țărănistă a înfăptuit și guvernul Averescu votând legea agrară și începând executarea ei cu împroprietărirea solemnă dela Gurbănești; politică țărănistă aduce la îndeplinire și actualul guvern Brătianu realizând programul țărănist al generației dela 1848.

Așa dar, însușirea calității de țărănist nu este nimic nou în istoria din ultimii 70 de ani a poporului român; ceia ce este într'adevăr nou, în viața noastră publică, este lupta de clasă importată, de peste hotare dar respinsă brusc de bunul simț autohton.

În afară de această originalitate, partidul țărănist se mai poate lăuda cu o metodă, care, dacă nu-i aparține exclusiv, îl deosebește într-o măsură covârșitoare de celelalte partide: și anume, *își duce lupta politică din fondurile finanței jidovești*.

În adevăr, presa partidului se ține cu capital semit fie intern, fie extern. Aproape toți membrii marcantii ai partidului, ori direct ori indirect, au legături rentabile cu diferite bănci jidovești, în fruntea cărora stă banca jidanului Blank, exponent al iudaismului cuceritor în țara noastră. Nu se poate tăgădui că mai există și

⁹⁾ Te rog domnule cititor nu uita nici pe Max Goldstein cu atentatul dela Senat, nici pe Marcu Friedman dela catedrala din Sofia!

ideologi ai partidului, nepătați, puțini la număr și poate cei mai capabili; dar nu aceștia au cuvântul hotărâtor la conducere, ci aceia, cari bucurându-se în felurite moduri de harul plutocrației semite, nu îndrănesc nici să pronunțe în public substantivul „jidani” rostit de 14 milioane de țărani, ai căror reprezentanți pretind a fi, necum să mai aibă curajul a se atinge de interesele politicii iudaice, pe care cu sau fără conștiință o servesc cu devotament sub masca ideilor înaintate.

Țărănismul adevărat, sincer și neprihănit, funcționând ca instrument politic folositor intereselor obștești, nu poate avea, prin însăși doctrina lui, vreo legătură cu politica neamului lui Iuda, care, simțind că forța noastră stă în populația rurală, caută să nimicească acest rezervor al energiei naționale otrăvindu-l cu alcool, despuindu-l în calitate de cămătari, pervertindu-i simțul dreptei judecăți prin „anumita presă” și străduindu-se să ne despartă poporul prin o democrație falsificată de tot ce avem mai scump și mântuitor: de instițuția puterii regale.

În loc să întâlnim la țărăniștii post-belici o politică de combatere înverșunată a dușmanului implacabil, care este jidanul; constatăm o serie de contradicții în doctrină și atitudini, care ridică presupțiiosului partid orice bază de sinceritate și seriozitate.

Partidul țărănist în loc să fie *naționalist*, ca țărănimea pe care pretinde că o reprezintă, este *internaționalist* prin lupta de clasă ca jidanii cari îl finanțează. Ca dovadă amintim legăturile lui cu Internaționala III inspirată și condusă de jidanul Apfelbaum (Zinoviev) care este unul din triumvirii bolșevismului din Rusia; amintim apropierea descoperită cu agrarieni-comuniști din timpul lui Stambulinski; amintim colaborarea plănuită, prin vizita dela Zagreb a unui fruntaș țărănist, cu partidul lui Radici, comunist și regionalist până la trădarea de țară.

Partidul țărănist în loc să fie *tradiționalist* în cultivarea simțului de legătură indisolubilă cu gîia strămoșească, și chiar xenofob, ca exagerată dar explicabilă consecință a instinctului rural autohton, se îndreaptă spre *cosmopolitism*, de vreme ce în primul rând este *filosemit*. A mărturisit doar doctorul Lupu, corifeu țărănist, fiu de preot român, că îi pare rău că nu s'a născut jidan.

Partidul țărănist în loc să fie, prin doctrină, creștin ca poporul care prin religie s'a păstrat în furtuna veacurilor, este liber cugetător și deci anti-creștin ca tovarășii conducători de peste Nistru. Au dovedit această mentalitate profesorii țărăniști dela Universitatea din Iași, suprimând serviciul religios dela solemnitatea deschiderii anului școlar.

Un partid internațional prin doctrină, filosemit prin conduită și finanțare, lipsit de convingerea necesității spiritului religios, un atare partid nu își poate găsi un teren de propa-

gandă mai prielnic ca în provincia, unde își dă mâna în frăție umanitaristă cu puhoiul jidovesc, ce răspândește aceleași idei printre goimi; nu poate afla un punct de sprijin mai puternic ca în Basarabia bântuită de invazia evreiască. Iată de ce peste Prut țărăniștii sunt mai tari ca în tot restul țării; iată de ce acolo apasă mai greu o nemulțumire cronică, alimentată ori din umbră ori eclatant prin acte de terorism săvârșite de jidani și ajutată la lumina zilei de țărăniștii noștri post-belici.

I. C. Cătuneanu

Problema noastră națională

Problema noastră națională trebuie așezată pe două principii; solidaritatea națională și diferențierea față de alte popoare. Până când aceste două principii nu vor alcătui temelia convingerilor politice ale fiecărui român, țara noastră va rămâne un vas pe imensa mare, fără cârmăci, aruncat de valuri condus de capriciile destinului fie la o salvare norocoasă, fie la o catastrofă. Rămânem un popor fără busolă, a cărui soartă este determinată nu de fapte colective conștiente, ci de uneltiri lăuntrice și din afară.

Cele două tendințe diametral opuse solidarității naționale sunt lupta de clasă și regionalismul. Principiul luptei de clasă înseamnă nu numai împărțirea neamului în două tabere distincte, cu interese opuse și cari sunt gata în orice moment să lupte pe viață și moarte, dar este totodată căutarea solidarizării cu elementele similare ale altor popoare. Rezultatul este că într'un moment dat răfuiala internă se face cu ajutorul, fie el numai moral chiar, elementelor altor popoare, cari și azi ne sunt, până la cel mai umil membru, dușmani de moarte. Ce armonie se poate naște în sânul acelor popoare unde acest principiu odios bântuie? La ce rezultat ne putem aștepta când un popor tânăr politicește, fără educație politică, împărțit în două tabere dușmănoase își paralizează propriul său ideal de dragul unor fantome șoptite de dușmanul secular, care nu la fericirea noastră se gândește, ci la anarhia ce se va naște cu ajutorul căreia ne va putea surprinde pentru realizarea scopurilor sale mult, puțin ascunse? Rezultatul ideii luptei de clase numai dezastros poate fi pentru noi românii în

situația în care azi ne găsim. Lupta internă paralizează forțele, cari în loc să producă ceva pozitiv, se epuizează în permanentă defensivă, în neîntreruptul serviciu de tranșee. Cel de jos care vrea dictatura nu murește pentru că așteaptă raiul pe pământ dela „marea lovitură” politică, că ce va urma apoi „vom vedea”. Cei de sus, cei asediați neavând siguranța dănuirii alcătuirilor lor trăiesc de pe o zi pe alta, cu expediente, corupție și exercitând în jos o teroare, care și mai mult îndârjește.

În locul acestei stări nenorocite se impune armonizarea tuturor intereselor sociale, căutarea soluționării problemelor spre satisfacția tuturor intereselor prin o bună diviziune a muncii, punându-se la locul potrivit fiecare forță, pentru că fiecare om reprezintă în mediul potrivit o valoare. Prin colaborarea convergentă a tuturor spre același scop bine-determinat, maximul de fericire pentru întreaga națiune, se va ajunge la controlul reciproc și la eliminarea celei mai scârboase plăgi naționale: corupțiunea. Acest scop ideal însă va fi pururea irealizabil, dacă fiecare român nu va fi pătruns de ideea solidarității naționale.

Nici regionalismul nu ne cauzează mai puține rele naționale. Nu ne gândim aci la regionalismul aventurierilor, cari numai îmbogățiri consulare caută, nici la acela al stupizilor, cari sunt, fără nici o critică, încântați de orice moștenire sufletească primită dela stăpânirile străine, dar la regionalismul centrifug în înțelesul cel mai ideal al cuvântului. Acel regionalism care, cu bună credință chiar, fie mărturisit pe față fie prin uneltiri clandestine vrea să îmbrace țara în haina sa îngustă a

unei mentalități particulare, dezvoltată uneori până la sectarism. Acest spirit caută ca să se impună fără nici o cruțare cu o intoleranță și stupiditate medievală. Cuvântul de ordine este „numai ce este la noi e bun”. Și această boală băntuie în toate provinciile României Mari. Se urmărește din partea fiecăruia nivelarea după chipul și asemănarea lui, o tendință brutală care caută numai punctele de deosebire provocând astfel certuri inutile și infructuoase. Și până când noi ne certăm pe aceste chestiuni, străinii din fiecare provincie ne ambiționează pentru luptă susținându-ne ideile noastre eronate.

Da, este fapt, de care trebuie să ținem cont, că în noua Românie ne-am întâlnit români cu diferite mentalități formate prin diferite culturi și graduri de civilizațiune. Dar acest fapt dureros nu prin luptă poate fi eliminat, ci prin ideea solidarității naționale. Această înaltă idee ne impune ca să înlăturăm punctele de divergență dintre noi, să căutăm punctele comune, să-și dea fiecare regiune contribuția tot ce are mai bun și prin o colaborare armonioasă să înființăm instituțiuni proprii naționale, fără imitare măimutarească și să creăm acel tip ideal al românului modern, rezultatul tradiției naționale și a înrăuririi mediului mondial în care trăim. Am putea crea aici la gurile Dunării o țară și un popor, care să întrușipeze toate calitățile Apusului și ale Orientului. Dar dacă unii pe alții ne trimitem la Budapesta, la Constantinopol, la Moscova, la Viena, atunci ne prefacem într'un mare cort de țigani, bun de măturat în Marea Neagră.

Principiul diferențierii față de alte popoare are înrăurire asupra chestiunilor de ordin intern și extern. Din punctul de vedere al politicii interne este de o mare importanță faptul că avem în sânul nostru un număr considerabil de minorități nepacificite încă sufletește. Dintre aceste minorități este cel mai periculos jidanul, pentru că ura lui față de noi este nețărnută, iar manifestarea externă mai abilă întrucât de multe ori face impresia asimilării. În chestiunea minoritară se impune o diferențiere precisă, care nu însemnează spirit dușmănos, ură sau tendință de opresiune, ci impunerea convingerii în sufletul fiecărui cetățean, că noi românii suntem elementul alcătuitor al acestui Stat și pretindem că toată lumea să se orienteze spre interesele noastre naționale fără obrăznicia cri-

ticilor hazardate. Să avem curajul a trata fiecare minoritate după gradul puterii ei de a ne periclită siguranța noastră ca Stat și de a ne submina ca națiune. Să nu ne sfiim a lua toate măsurile legale pentru a elimina cât de mare cantitate din elementul disolvent al jidanilor și luăm măsuri necesare pentru repararea nedreptăților din trecut. Să ne cucerim întâietatea pe toate tărâmurile cu orice mijloace admisibile și să ne românim, cu elemente veritabile, orașele țării, azi focarele străinismului.

În ce ne privește cultura națională, trebuie să fie emanațiunea caracteristicului românesc, bazată pe tradițiune și adaptare. Punctul de discuțiune este chestiunea adaptării. Aci linia noastră de conduită trebuie să fie, cât de mult să producem noi și cât de puțin să luăm dela alții. Iar ce este inevitabil de a adopta, să nu ne conducem de considerațiuni sentimentale. Să dăm respectul convenit fiecăruia, să iubim pe prieteni mai mult decât pe dușmani, dar să nu ne lăsăm topit sufletul nostru românesc la căldura afecțiunii față de unul sau altul popor. Să luăm dela fiecare ce este bun și pentru noi potrivit. Slugărnicia sufletească este identică cu robia politică. Să nu uităm nici un moment că, în special popoarele mari, nu se lasă conduse nici odată de sentimente ci de interese multpuțin egoiste. Nu vizăm poporul francez, care este fără seamăn și care este cel mai idealist, dar care și el nu rupe niciodată legăturile cu realitatea. Dar ne gândim la Italia, care ne este soră și cu care am luptat alături în războiu și azi nu

vrea să ne ratifice unirea cu Basarabia.

Și în chestiuni de ordin intern punctul de plecare trebuie să fie diferențierea. Trebuie să știm în fiecare moment cui le convenim, și cine este în contra noastră. Sincer prieten nimeni nu ne poate fi cu care avem a ne împărți, la cari le suntem spin în ochi. Față de aceștia, în gardă pentru fiecare moment! Față de prieteni cerem egalitate și reciprocitate. Robie internațională nu putem tolera. Unealtă a intereselor streine nici cu sacrificiul pierderii simpatțiilor nu putem deveni. Respectul demnității și suveranității noastre naționale se impune față de toată lumea.

Aceste sunt principiile elementare ale fiecărui stat care ține ceva la ființa lui. Și totuși, cu durere, vedem că partidele noastre politice chiar pe aceste principii, discutându-le, își clădesc deosebirile de programe politice. Pentru aceasta este lupta lor fără roade și se desfășoară în complectă indiferență a masselor naționale.

Mie, mărturisesc sincer, îmi impun foarte mult turcii, acest „om bolnav”, care cu un elan fără seamăn s'a putut ridica la înălțimea ideii naționale. E adevăr că vedem la ei și exagerări inutile, dar sunt mai puțin dăunătoare decât apatia tâmpită.

La noi problema noastră națională, de a ne ridica la înălțimea pe care o merităm, nu va fi soluționată până când acel curent naționalist integral, care așa de grandios se manifestă azi la Turnu-Severin, nu va stăpâni toate inimile românești.

V. Roman

Românilor dela granița apuseană!

Străjeri ai neamului și al țării în locul cel mai greu și mai de onoare fiți întotdeauna români întregi, cu trup și suflet. Intelectuali, urmași ai Romei eterne răspândiți cultură și generozitate. Dați pildă de mândrie și conștiință națională cum v'au arătat strămoșii Daci. Voi reprezentăți Neamul și Țara în fața celui mai aprig dușman al nostru, asupritorul nostru de o mie de ani, care numai batjocură a avut pentru noi. Nu uitați aceasta și faceți-vă demni de rolul vostru mareț!

Pământul pe care-l călcați zi de zi poartă osemintele strămoșilor, tră-

țiți în jobăgie și prostie, muncind din greu pentru alți și duși la moarte — ca o ciurdă de vite — numai pentru alții. Acest pământ să vă fie un memento! Nu uitați robia ca să puteți aprecia libertatea! Când vi-se pierde privirea în spre șesul din Apus să vă amintiți că într'acolo se găsește Seghedinul și Vațul! Iar când priviți către miazăzi-răsărit spre munții falnici ai Bihorului să știți că în văile lor sunt frați de-ai noștri lăsați cu voia în întunec de cei cari nu ne ziceau decât neam prost, siliți la o viață de trudă animalică de cei ce voiau să ne facă

popor de dobitoace... Lumină așteaptă ei dela cei cu carte și dragoste, dela cei cu suflet. Conducători să nu uitați că suferința acestora v'a înălțat acolo unde sunteți. Fiți deci recunoscători și cinstiți! Intellectuali de toate categoriile, aprindeți focul luminei, candela minții voastre și în zarea ei veți vedea strălucind ca un neprețuit tezaur sufletul mare și inima bună a țărânului român. Numai atunci o să puteți înțelege cu adevărat taina mare a persistenței noastre, popor urgisit de toți. Atunci o să vă convingeți de ce căsuța de lemn nu a putut fi învinsă de cetățile faimoase ale evului mediu.

Atunci veți ști pentru ce doina înguitoare a fluierului ciobănesc a biruit bubuitul asurzitor al tunurilor grele. În suflet e tăria și în credință biruința! Acolo la țaran veți găsi izvorul tăriei sufletești, siguranța trăinicieii noastre de veci. Coborâți deci la popor ca să vă înălțați! Cu un suflet mai mult sau mai puțin diformat în urma unei culturi streine să ne reculegem, căutând în văi și munți adevărata noastră ființă etnică și să ne scăpăm de tot ce nu este al nostru, moștenit din vechime. Să refacem limba prin frumusețile minunate a vorbei lor curate.

Grăniceri de la apus ai țării strângeți-vă rândurile, fiți cu toții una „în cuget și simțiri“ dela mic la mare, sărac și bogat, dela cel mai învățat până la ultimul neștiutor de carte, cei suprapuși cu cei de jos. Orice trădare a românismului pe voi vă ajunge întâi, casa voastră o aprinde, copiii voștri vi-i omoară, nevasta voastră o necinstește. Fiți deci solidari, cu adevărat frați!

Incredeți-vă în voi, în Dumnezeu și în destinul neamului, O țară întreagă privește spre voi cu grije și încredere. Faceți ca țara să fie mândră și neamul sigur de voi. Stați neclintii cu fruntea ridicată ca legionarii lui Traian, cu brațul încordat, gata la orice și ori când ca oastea lui Decebal.

Așa un front trebuie să fie granița de Vest și el va rămâne nebiruit pe veci. Pe cei îndărătnici liniștiți-i, pe cei păcătoși, rușinați-i iar pe trădători să nu-i cruțați! Veghiați deapănura: demascați și infierați necinstea, descoperiți și nimiciți dușmanii Statului. Nu vă dușmăniți între voi, cei cari stați în gura dușmanului gata să vă înghită în orice clipă. Nu vă învrăbiți, făcându-le pofta celor ce rânjesc de bucurie între voi și de peste hotar. Mai ales acum

nu, când se cer încontinuu revizuire de tratate și corectări de granițe.

Să aveți înaintea voastră în fiecare clipă pilda măreață a soldatului Hariga din Chereșig (jud Bihor), care a preferat mai bine să fie împușcat în piept, decât să se lase mituit de banii jidovești ai lui Max Goldstein atentatorul dela Senat.

Soldatul Hariga, simplu fiu de țaran își știe apara la Dunăre Țara, Neamul și Cinstea. Dar voi: familia, nevasta, copiii, părinții, frații, averea, glia, mărturie de robie și suferința a străbunilor o apărați, sau tradați prin fiecare faptă a voastră.

Să vă examinați conștiința ca să vedeți căți în locul lui Hariga ați fi făcut ca el.

Hariga din Chereșig, sătean de rând, copil din țărani săraci ca vai de ei, neștiutor poate de carte, necunoscător de trecut, neprevăzător în viitor a știut să fie răspunzător

de prezent. I-se imbiau bani mulți, el avea un Leu pe zi, acasă părinții și frații se necăiau cu sărăcia, ba poate era și flămând și zdrențos! Era vorba de un fugar numai și el nici nu știa cine e. Voi toți mai bogați ca el, foarte mulți mai luminați o țară apărați în fața dușmanului ce ne pândește gata să ne străpungă. Știți deci de ce e vorbă și cu cine aveți de-a-face!

Și totuși: câți oare din noi ar fi vrednici să se compare cu Hariga! Gândiți-vă ca să înțelegeți și să vedeți ce aveți de făcut. În fața voastră între voi este pilda vie a sufletului mare care trebuie să fie scutul frontului de vest, admirați-l și urmați-l! Pentru Dumnezeu, să nu fiți mici la suflet, slabi de credințe și să scoateți pe trădători dintre voi...

Străbunii vă îndeamnă, eroii vi-o strigă din morminte.

Dr. V. German

Glasul codrilor către M. S. Regele

Majestate!

A ajuns vremea ca ecoul durerilor codrilor noștri să fie auzit sus, sus, până la Măria Voastră!

Dela rășboi încoace, și în special dela încheierea păcei, pădurile României au fost prada toporului acelor societăți străine, a căror funcționare înainte de război erau unealta străinilor, iar timpul războiului parte din personalul lor au practizat cu inamicul ca: Union, Tișița, Carpătina, Göetz etc., iar după război alte societăți streine de neam și de pământul românesc ca: Foresta, Elefant, Bucovina etc., ne pradă cu concursul politicienilor în neștire pădurile de pe Valea Mureșului, Tisei și din frumoasa noastră Bucovină.

Azi avem în munții noștri de 4 ori mai multe fabrici de chereștea, adică tăiem cam de 4 ori decât ar fi capabile în producție anuală pădurile noastre!

Ne apropiem cu pași repezi către falimentul pădurilor de brad, ca și a pădurilor de stejar, fapt pentru care azi noi inginerii silvici am oprit stejarul la export.

Majestate!

Azi 97% din industria forestieră a țării e în mâna acelor străini indizirabili, care prin meșteșugul lor — specific rasei — au atras în consiliile de administrație mulți din oamenii noștri politici, de toate culorile care pentru câte un blid de

linte ce primesc anual, nu arareori chiar cu legile în mână, contribuie pe de o parte la distrugerea pădurilor, iar pe de alta la ribia noastră economică, căci toate acele societăți enumerate mai sus pe lângă că au adus de peste hotare zeci de mii de lucrători și funcționari streini și spioni, dar au achiziționat tot lemnul de brad atât dela Stat cât și dela particulari, cu 3—10 lei m. c. în picioare, tocmai în anul 1925, când un m. c. de scânduri de brad costă 1400—1600 lei m. c. făcând astfel imposibilă viața societăților românești cât și a muncitorilor din țară.

Reflecțați serios Majestate, și vedeți robia economică a muncitorilor noștri cât și a pădurilor noastre, care se duc fără control peste granițe, căci nimenea nu și-a pus întrețerea, cât lemn putem exporta anual, fără a pregăti falimentul forestier.

Cauza? Numai oamenii noștri politici. Fapt pentru care nu voesc să vină cu legea impreviziunii căci sunt angajați moralmente în aceste societăți streine distructoare de păduri; pe când în toate țările civilizate și vecine nouă, legea impreviziunii s'a aplicat imediat a 2-a zi, după decretarea păcei, din cauza jocului valutar neconstant.

Majestate!

Nici unul din acești politicieni, membrii și cenzori în consiliile de

administrație al acestor societăți, nu și-au luat osteneala să viziteze pădurile, pentru care primesc din belșug onorarii pentru actul criminal al stărpirii pădurilor noastre!

Nu și-au luat osteneala nici unul din acești domni să ridice munții înalți și grei, să vadă realitatea cu ochii, adică dezastrul funebru de cimitire, ce ne lasă aceste societăți criminale, în solda cărora au consimțit a fi.

Măria Ta, care în orele de creație, colinzi în lung și lat, Ați văzut panorama realității de pe urma devastărilor pădurilor acestor societăți!

Măria Ta, care Ești un vânător de elită nu Te înduioșează oare, cimitirul munților noștri, unde vânatul de odinioară își găsea sălaș prin văile tainice și răcoroase ale munților noștri?

Majestate!

La 5 Martie 1905, pe când erai Principe Moștenitor de Corană, când ai venit în mijlocul nostru al inginerilor silvici, la Societatea „Progresul silvic”, care își avea sediul pe atunci chiar sub acoperământul Administrației Domeniilor Coroanei din strada Știrbei-Vodă, Vă mai aduceți aminte de acele frumoase cuvinte princiare ce ni Le-ați spus și pe care Vi le mai repet:

„S'a păcătuțit mult prin exploatarea puțin chibzuită a pădurilor!

Acel care pune toporul la tulpina unui arbore, nu trebuie să uite că el pregătește sicriul agriculturii!”

Au trecut 20 ani de atunci, când Ați rostit acele cuvinte sfinte! Au fost auzite numai de noi tinerii ingineri silvici cât și de bătrânii din acele vremuri, din care parte au dîspărut!

Nu au fost auzite, însă de acei ce trebuie să le audă adică, de societățile forestiere străine, de politicianii angajați în serviciul lor și nici chiar de corpul agronomic!

Numai acei din noi, forestierii care îngrijorați de ceiace vedem cu ochii, și cu grija la viitorul acestei țări și neam mai răsfoind letopisețele mușgăite de vremuri, ne oprim cu respect și duioșie la acele cuvinte sfinte și princiare, din 1905, și apelăm la Măria Ta, că după cum Ai fost protectorul acestui neam, când în acel moment solemn al neamului nostru din 14 August 1916 ai poruncit descătușarea granițelor Carpaților și apoi ale Nistrului, și Ne-ai dat prilejul să ne arătăm virtuțile străbunilor noștri Daco-Latin

și care semnal a fost înțeles deplin de poporul român-creștin, autohton, moștenitori direcți ai rasei Daco-Latine ale acestor meleaguri, și care a știut să se jertfească atât de sublim în fața datoriei, pe altarul sfânt al strămoșilor noștri, la semnalul Măriei Tale, peste 800.000 feciori români creștini, pentruca tot pământul ce ni se cuvenea dintre Nistru și Tisa să fie iarăș al nostru!

Dacă Ați făcut acest gest mareț pentru acest neam de origină Daco-Latină, pe care nici unul ce s'a perindat în fruntea destinelor neamului, afară de Mihai Viteazul, n'a avut curajul și poate nici momentul, să facă ceea ce ați făcut Măria Voastră pentru eliberarea fraților noștri de peste acele hotare convenționale, nu trebuie să uitați, că mai e o altă lume ce trăește în cadrul a 7 milioane hectare, și contra căreia azi se duce lupta de exterminare, de politicianii partidelor!

Acea lume, e pădurea!

Pădurea pângărită pe de o parte de societățile străine, azi e pângărită și de politicianii, care fără avizul prealabil al specialiștilor cinstiți și autorizați (neînregimentați în partidele politice) au croit și croesc legi de distrugere în stil mare a pădurilor.

Pentru Ardeal s'a făcut o lege a creierei pădurilor și pășunelor comunale expropriindu-se pădurile Statului și ale marilor proprietari, lege ticlăuită fără avizul prealabil al inginerilor silvici.

Ce se întâmplă?

Se expropriază pentru păduri comunale, în multe părți aproape râpele goale; iar pentru pășuni comunale multe, din pădurile virgine.

Inchipuți-Vă dezastrul ce e azi în Ardeal, când zeci de mii de jugăre de păduri sunt condamnate la moarte pe vecie, pentru a face pe deoparte jocul societăților străine averse de a ne desbrăca munții cât mai repede, iar pe de alta terenul gol, în mare parte torențial să-l afectăm pentru pășuni. O lege mai criminală intereselor pădurilor nu există azi niciăiri pe glob, decât în România.

Pe când toate statele muncesc să refacă și să-și mărească patrimoniul forestier, la noi din contră îl distrugem pentru a-l da pradă societăților străine, iar terenul gol despădurit pradă vitelor.

În loc să maximăm numărul vitelor, căci azi avem de 3 ori mai multe vite ca înainte de război, în loc ca să deprindem pe țărani a crește vite mai puține și bune, în

loc ca dnii agronomi să-l învețe pe țaran, a-și crește vita la grajd, și a introduce cultura plantelor furajere ca a: trifoiului, lucernei, dughie, sfecele etc., în stil mare, azi tocmai și dnii agronomi vin de ne rășluesc pădurile mai mult pentru satisfacerea de scopuri electorale de partid, decât pentru binele real al pădurei și respectiv al agriculturii. Dacă nu vom maxima numărul vitelor, ne vom distruge în timpul cel mai scurt pădurile, căci art. 26 din lege specifică că se pot expropria pentru pășune până la 22 jugăre din păduri de cap de familie, iar la deal până la 10 jugăre!

E colosal!

Iată că azi chiar și dnii agronomi sunt acei care contribuiesc la prăgătirea sicriului agriculturii.

Iată din cauza luptelor politice noi, inginerii silvici păstrătorii acestei avuții, ne aflăm în conflict acut și cu dnii agronomi, din fericire nu cu cei cu studii academice superioare, ci cu acei mulți mărunți fără școli superioare pe care politicianii noștri, în lipsă de elemente, i-au pus în situații oficiale pe care nu le merită, sub nici un raport, căci mulți din aceștia din urmă, au compromis aplicarea reformei agrare, din punct de vedere tehnic și moral, că va fi absolut nevoie să fie revizuită, la aplicarea riguroasă pe teren a Cadastrului, când titlurile vor trebui din nou verificate.

Majestate!

Ce să mai vorbesc de zăvoaiele și luncile râurilor noastre, din care cea mai mare parte au fost sacrificate pentru islazuri.

Ne amenință puhoaietele, vulturile de apă, torenții și cu tot cortegiul de nenorociri cunoscute, îndeajuns Măriei-Voastre!

Regimul apelor va fi compromis, dacă nu vom lua măsuri din vreme pentru a opri devastarea zăvoaelor și luncile râurilor noastre. Zăvoaiele de pe frumoasa vale a Râului Doamnei, mai jos de Petroșani, pe frumoasa vale a Bratiei, mai jos de Bèreovești, pe unde treceați la vânătoare către Bahna-Rusului, azi sunt condamnate la moarte!

Iată unde ne-au dus politicianii noștri și din toate partidele politice!

Nu le-a mai rămas nimic de promis alegătorilor și de donat din patrimoniul țării, decât „pădurile”.

În contra pădurilor dela munte și până la șes dela un capăt la altul al țării se dau azi atacuri pe care ca cronicar sincer al istoriei silvicul-

turei mă îngrozește de ce văd cu ochii și ce aud cu urechile, în dreapta și în stânga. Se aruncă chiar milioane din o parte sau alta a acelor interesați, fie pentru a salva dela expropriere pădurile, a atâtor absenteiști prieteni ai atâtor oameni politici, fie pentru a nu se exproprii pădurile diferitelor așezăminte de Stat cum a fost pădurile bunurilor private din județul Ciuc (al cărui istoric am deosebit, cinste de a vi-L trimitte Măriei Tale cu dedicație).

Majestate!

În numele acelei vieți organice care ocupă azi 7 milioane hectare, dar care nu poate vorbi;

În numele acelor peste 2 milioane de hectare de cimitire forestiere din munții noștri, compuse din arsuri, exploatări barbare, abuzuri de pășunat, islazuri, și care așteaptă cu un ceas mai de vreme refacerea lor;

În numele zăvoaielor, luncilor de pe lângă râurile noastre care sunt destinate pentru islazuri;

În numele stabilirii unui raport normal al exploatărilor forestiere se necesită reducerea fabricelor la $\frac{1}{4}$ din cele existente, tocmai pentru a efteți brațele de muncă și lemnul pe piață și deci pentru a salva criza de numerar ce se manifestă azi de pe piață, din cauza prea multor fabrici de cheresfea ce există azi;

În amintirea acelei zile memorabile din 5 Martie 1905, când la societatea noastră Ați spus acele cuvinte princiare și cu adâncă cugețare de forestier, dar care din nefericire nu au avut ecou;

Vă rog respectuos de a Vă coborî cât mai des în mijlocul suferințelor pădurei, și Le luați sub Ocrotirea Regească după cum Ați luat sub Ocrotirea Voastră și Neamul Românesc la 14 August 1916.

Dacă la 14 August 1916, când eram înconjurați numai de dușmani Ați avut curajul de a scoate sabia din teacă, poruncindu-ne să plecăm la hotare, azi a sosit vremea ca cu acelaș gest, când sărmanele noastre păduri sunt atacate atât de dușmanii din afară cât și din acei din năuntru, să ziceți: Ajunge, opriți-vă din calea greșită a dezastrului pădurilor pe care ați apucat.

Pădurile își îndreaptă azi ruga lor fierbinte, către Măria Voastră, de a le fi și protectorul lor real, după cum Ați fost și protectorul Neamului Românesc, singura rază de speranță ce le-a mai rămas!

Căci azi, pădurile, nu văd un protector mai sincer decât în Măria Voastră.

Fi-va oare auzit glasul chinuit de durere al pădurilor noastre?

M. P. Florescu
Inginer inspector silvic

BCU Cluj / Central University
DIN LUPTELE ROMÂNILOR DIN ARDEAL

„Memorandul” românilor ardeleni la împăratul din Viena

Prigoniri, întemnițări, 33 de ani dela aceste vremuri de restriște.

Cluj, la 1 Iunie 1925.

Astăzi se împlinesc 33 de ani de când românii din Ardeal, Banat, Maramureș și Sătmar, prin reprezentanții lor aleși din toate ținuturile și toate clasele poporului român de pe aceste plaiuri, au mers la împăratul Austro-Ungariei, pentru a-și arăta plângerile, a-și spune durerile și nedreptățile suferite de guvernul oligarhic și administrația ungurească și a cere o ușurare dela puternicul monarh. Oropsirea, apărarea și ilegalitățile erau așa de grele, încât Neamul Românesc din Ardeal, era silit să hotărăscă: ori va sta pașnic și liniștit, și astfel va fi strivit cu încetul, ori va ridica glasul său în contra tiranilor și va suporta rizi-

cul, că în caz de nesucces, toate suferințele se vor năpusti asupra sa cu o violență covârșitoare. Soarta vitregă a voit ca să ne alegem cu eventualitatea aceasta din urmă. Neamul Românesc din Ardea și-a concentrat revendcările în suplica sa numită „Memorand”. Acest memoriu a voit să-l depună la picioarele tronului bătrânului împărat Francisc Iosif. Au fost opriți însă românii, de a se prezenta înaintea împăratului lor. Autocratul monarh și-a întors fața dela poporul român. Pe reprezentanții lui ajunși la Viena i-a respins fără milă și i-a alungat. În loc de ușurarea mult așteptată, au urmat peste noi suferințe cu mult mai grele. Am fost lăsați pe mâna liberă

a ungarilor. Iar aceștia, ca pedeapsă a curajului nostru, de a ne expune plângerile ne-au făcut inchiziții și persecuțiuni cu o furie menită să ne stârpească de pe fața pământului. Românul a rezistat însă și acestui puhoi.

Dar persecuțiunile urmate după aceste manifestări juste ale poporului român din Ardeal, au avut un rezultat de importanță deosebită. Au trezit puternic conștiința națiunii române din Ardea.

Dela întemnițările conducătorilor deputațiunei Memorandului încoace, lupta românilor a luat o formă mai aprigă, și sa continuat în proporții mai largi.

Arena publică a Ungariei a fost tot mereu ocupată de luptători români și mulți au sucombat în res-timpul dintre Memorand și înfăptuirea idealului nostru dela 1 Decembrie 1918.

Credem deci, a nu fi fără interes, dacă în cele ce urmează vom face o scurtă expunere a acelor timpuri de grele încercări pentru Neamul Românesc din Ardeal.

Situația politică și economică a românilor ardeleni acum 33 de ani

Pe la anul 1892 Camera deputaților din Budapesta era prezidată de faimosul baron Banffy Dezsö. Om din școala bătrânului. Tisza Coloman, dușman de moarte a tot ce nu e ungar. Mentalitate îngustă și turanică. Viclean și răutăcios. Purta mustați lungi și stufoase, ca la motanul sălbatic din pădurile Schytiei.

A fost ales de magnații unguri, și puș în scaunul prezidențial vădit ca să strivească naționalitățile din Ungaria și, îndeosebi, pe români, ca cei mai primejdioși intereselor de Stat ungurești.

Acest individ a ridicat la culme violențele, samovolniciile și fără de-legile ungurești. A suprîmat orice manifestare a sentimentului românesc. Prefecții, subprefecții, solgăbirăii, jandarmerie și tot aparatul Statului a fost în slujba lui. În școli, în administrație, în justiție, a introdus maghiarizarea cu foc și fier. Aceasta fiară de tip a declarat primă dată, că pentru români nu are altceva decât „glonț și spânzurătoare”.

Țăranului român i-a desemnat situația de a fi numai păzitorul vite-lor magnatului ungar.

Ce să spunem despre situația economică? Apăsare grea în toate direcțiile.

Intelectualul român era oprit dela orice funcțiune publică. Judecătorii, și alți funcționari români, au fost dați afară și lăsați perirei, Singurele ocupațiuni, cari mai rămăseseră românilor erau: advocatura, preoția și învățatori. Dar nici aici nu erau lăsați „pe pat de flori“.

Advocatul cu sentimente naționale românești, pierdea toate procesele. Preoții și învățătorii erau zilnic târâți la primpretorul ungar, amenințați și maltratați.

În această stare de adâncă amărăciune, românii ardeleni sau hotărât a recurge la ultimul remediu. Comitetul național în frunte cu venerabilul Ioan Rațiu a decis strângerea tuturor injuriilor ungurești într'o adresă menită să fie prezentată împăratului Monarhiei austro-ungare în Viena.

Memorandul din 1892

În citațiune originală: *Memorandul românilor din Transilvania și Ungaria, către Majestatea Sa Imperială și Regală Apostolică Francisc Iosif I.*

A fost redactat și primit prin Comitetul designat de adunarea generală a reprezentanților tuturor alegătorilor români din Transilvania și Ungaria, pentru redactarea memorandumului în Sibiu la 26 Martie 1892. Semnat de Dr Ioan Rațiu președinte, Gheorghe Pop de Băsești vicepreședinte, Eugen Brote vicepreședinte, Dr Vasile Lucaciu secretar general, Septimiu Albini secretar. Memorandul a fost alcătuit de dl Amos Frâncu, pe atunci avocat tinăr în Sibiu, cu o reputație de jurist excelent în Ardeal, și care și azi este un înfocat luptător al intereselor românești, în Cluj.

Comitetul Național a mai avut următorii membrii: Patriciu Barbu, Reghinul Săsesc; Ludovic Ciato, Blăj; Iuliu Coroianu, Cluj; Gherasim Domide, Rodna; Gavril Lazar de Parcăreți, Careii-Mari; Dr I. F. Mera, Șiria; Dr Teodor Mihaiu, Dej; Rubin Patiția, Alba-Iulia; Aurel C. Popoviciu, Graz; Aurel Suci, Arad; Vasiliu Rațiu, Făgăraș; Mihaiu Veliciu, Chișinău (Arad); Gavril Tripon, Bistrița; Vasile Ignat, Beiuș; Nicolau Cristea, Sibiu; Dr D. P. Barcian, Sibiu; Dumitru Coșma, Sibiu. Memorandul a cuprins 23 pagini mari, tipărite, redactat în 2 ediții: una românească și alta nemțească. Revendicările neamului românesc erau de următoarele categorii: 1. Electorale. 2. Egală îndreptățire. 3. Școlare și bisericești. 4. De presă. 5. Agrare.

Scurt rezumat al Memorandului

Protestare în contra unirei Ardealului cu Ungaria în 1848 fără învoirea și consultarea poporului român, care uniune a tins numai la asigurarea hegemoniei maghiare. Toate legile dela 1868 încoace s'au făcut pentru apăsarea poporului român. Astfel s'a făcut pentru nimicirea românilor, legea electorală, legea naționalităților, legile școlare, legea municipală, legea de presă și legile agrare.

Memorandul desfășoră, rând pe rând, toate aceste legi și arată greșelile lor, precum și efectul distrugător pentru neamul român.

Arată, că legea electorală e astfel întocmită, în cât românii nu pot fi reprezentați în Corpurile legiuitoare din Budapesta.

În articolul pentru egala îndreptățire a naționalităților se dau dovezi, că această lege e nebăgată în seamă, de întreg aparatul Statului. Un prefect, sau subprefect român, nu este în toată țara. Nici un judecător superior. În sate curat românești e pus cu forța notar ungar. Limba română e oprimată atât la instanțele judecătorești cât și în administrație. Românul e pus sub acuzare și judecare într'o limbă, din care nu înțelege nimic, și, deci, i se anulează dreptul de apărare.

Limba română e scoasă din toate sferile vieții publice, politice și judiciare.

E violat statutul organic al biserice și legea învățământului. Deși cele 3 milioane de români contribuiesc din greu, la susținerea așezămintelor țării, nici o școală nu e susținută de Stat cu limba de predare română. Românii sunt oprși a-și înființa licee și gimnazii, chiar și din averea lor proprie. S'au făcut azile de Stat pentru băeți, unde băeții români dela vârsta de 3 ani sunt obligați a vorbi numai ungurește. În școlile primare băiatul român e silit să învețe limba ungurească, 18 ore pe săptămână.

În articolul „legea de presă“ sunt înșirate volniciile ungurești față de ziarele românești. Pentru dezaprobarrea lui Kossuth mai mulți ziariști români au fost condamnați la 1—2 ani închisoare. Arestarea ziariștilor români e la ordinea zilei. Ziarele române sunt amendate cu sume așa de mari încât li se stingea existența. Astfel au fost nimicite mai multe ziare române. În contra presei române se făptuesc atentatele cele mai înfricoșătoare. Legile agrare sunt

pregătite astfel că feudalismul din evul mediu continuă a trăi, și înflori. Pământul e al magnatului și nobilului ungar iar românul e privit ca un paria care trebuie să lucreze acest pământ. Roadele și profitul sunt ale stăpânului tiran. Românii sunt împiedecați chiar de puterea publică a Statului în dezvoltarea lor economică.

Românii ardeleni la Viena

În aceasta stare de grea amărăciune poporul român a căzut de acord cu conducătorii săi, ca o deputațiune constituită în mod legal să ducă plângerile și să le prezinte împăratului.

Se poate pune întrebarea: De ce nu au mers românii la Budapesta, ci la Viena? Răspunsul însă nu este greu de motivat. În Budapesta nu era împăratul, ci numai guvernul unguresc. La acesta, se făcuse mai dinainte, atâtea interveniri pentru îndreptarea lucrurilor, încât acum nu mai era nici o nădejde de a se ajunge la rezultat.

Singurul dela care se mai putea aștepta ceva era însuș împăratul, ca stăpân peste toate neamurile din Austro-Ungaria. Sediul domnitorului însă era Viena. În Ungaria era numai oaspe, odată sau de două ori pe an.

Deci era natural ca românii, pe împăratul lor să-l caute acolo unde era de găsit.

Capii conducători ai pelerinajului la Viena au fost: bătrânul Ioan Rațiu din Turda, Gheorghe Pop de Băsești și Vasile Lucaciu. Cei doi dintâiu se impuneau prin autoritatea lor politică puritană. Tot așa și Vasile Lucaciu, care afară de acestea, mai era și un puternic agitator, organizator și orator înfocat. Efectul său asupra masselor era deciziv. Clerul inferior și țărâtimea îl înconjură cu entuziasm extraordinar.

La avizul dat de Comitetul executiv, delegații românilor din toate ținuturile au plecat în ziua de 26 Maiu 1892. Locul de întâlnire era gara „Nordbahn“ Viena.

Cele mai multe delegații au ajuns la Viena, Sâmbătă în 28 Maiu.

La gara Nordbahn „fiecare tren era așteptat de grupul tinerimei uni-versitare a societăței: „România Jună“. Între ei: Telescu, Codarcea, Gherghel, Maniu, Vaida.

Tinerimea făcea serviciul de informații și dirija incartirările.

„Tribuna“ din 28 Maiu 1892 scrie: „În decursul zilei fiecare tren aducea o mulțime mare de membri ai

deputațiunii. Comitetul vienez de primire, compus din 40 de membrii, abia a putut învinge greutatea colosală. Seara deputația s'a adunat la o convenire la Casina „Elterlein“. Șirul oaspeților veniți a fost enorm. Mai mult ca 300 bărbați români, din toate părțile țării s'au prezentat. Intre ei, mulți poeți, învățători și țărani.

Toate ziarele vieneze, scriau cu mare interes despre sosirea deputațiunii române. „Deutsches Volksblatt“ publică sub titlul: „Românii din Ungaria la Viena“ un articol de fond foarte elogios.

Tot în 28 Maiu, la ora 12 din zi, prezidentul Rațiu a fost primit în audiență de baronul Braun, șeful cancelariei cabinetului Majestății Sale, în mod foarte binevoitor. Dânsul a declarat că nu este nici o piedecă în calea primirii deputațiunii, de către împăratul.

Rațiu s'a dus după aceea la ministrul unguresc, a latere Szögyényi Marich László, care i-a acordat audiență pentru Duminecă (29 Maiu) la ora 11.

Duminecă, 29 Maiu, românii s'au adunat în sala festivă dela „Altes Rathaus“. Poliția din Viena însă a disolvat adunarea în mod brutal. Românii au fost scoși din sală și între cordoane de poliție au fost petrecuți pe multe străzi a orașului, până în Hernals la localul „Elterlein Casino“. Invederat că acesta era semn rău pentru îndreptățirea românilor și se evidenția influența guvernului maghiar.

La Casina „Elterlein“. — Țărani români. — Herlea din Vinerea. — Demian din Negreiu

Pe români însă nu i-a deprimat mult batjocura dela Rathaus. Erau pe deplin convinși, că biruința trebuie să urmeze.

La casina „Elterlein“ s'au rostit apoi discursuri înflăcărâte. Au venit aici și deputații austriaci Lueger și Schneider și italianul Bianchini. Aceștia erau aderenți însuflețiți ai cauzei române.

Lueger a salutat pe români în numele poporului austriac-creștin. I-a răspuns Gheorghe Pop de Băsești. Bianchini a vorbit italienește începând cu cuvintele: Fratelli romani!

Entuziasmul era la culme.

Țăranul Herlea din Vinerea cu o inteligență rară între semenii săi, ține cuvântări politice, pline de umor și satiră, la adresa ungarilor. Intre altele el a zis că, pe toți ungarilor cu mintea întregă îi va duce în spate. Era un moș gărbov, de 78 ani.

Intre țărani erau mulți de pe la Năsăud și din Bănat, cari serviseră în regimentele române mărginașe, numite grănicerești. Ei au luptat pentru Kaiser în anii 1859 și 1866 prin Italia și prin Prusia și aveau pe sumanele lor grămadă de decorații.

Acești veterani inspirau respect printre vienezi prin decorațiile lor și ținuta încă tot voinică și militară.

Un obiect de admirațiune era țăranul: Atanasiu Demianu din Negreiu (județul Sătmar). Înalt și drept ca un brad, lat în umere și lat în spate. Cămașa pe el, albă ca laptele. Obrazul rumen, părul negru, lung până la umere, în vârsta de 34—35 de ani. Mersul lui maestru, ca al unui Hercule. Un bărbat de o frumuseță romantică. Cu acesta s'a întâmplat următorul incident:

Mergând pe Ringstrasse, deodată se găsește înconjurat și ținut pe loc de o grupă de femei și fete. Erau dame din cercurile elitei vieneze, cari îi puneau fel și fel de întrebări despre traiul său și relațiile sale familiare. Bădișorul Tanasie, nici de cum nu știa ce vreau să înțeleagă acestea persoane gingașe dela un sătean român, dela Baia-Mare.

Pe când adunarea dela „Elterlein“ decurgea într'o atmosferă românească, Rațiu a mers din nou la ministrul Szögyényi. Acesta a dat acum pe altă strună și s'a declarat incompetent de a hotări în chestie. Astfel a șovăit și baronul Braun, șeful Cabinetului — Influențarea ungarilor — era evidentă.

Bánffy la Impărat

Oligarhia ungurească s'a cutremurat în primul moment de un eventual succes al românilor, dar apoi s'a desmetecit, având în ajutorul ei pe Bánffy zdrobitorul naționalităților. Bánffy era prezidentul Camerei deputaților. Prezidentul Consiliului de ministri era contele Szapary pe care însă ungarilor îl socoteau prea moale și neputincios, pentru a „trage la răspundere valahii trădători“. Bánffy era idealul politic al ungarilor și omul lor de acțiune. Szapary la 2 săptămâni a și demisionat.

În timpul tratativelor lui Rațiu cu Szögyényi, Marich și cu baronul Braun, Bánffy aleargă la Viena. Aici terorizează și amenință guvernul austriac și pe Impărat, că dacă românii sunt primiți înaintea tronului izbucnesc în revoluție, se despart de Austria și se declară independenți.

Austriacii, având frică de unguri s'au înspăimântat și astfel prezentarea românilor la domnitorul lor legitim n'a fost incuviințată.

Respingerea bruscă și injustă a produs adâncă amărăciune în inimile delegaților români.

Bătrânul stegar Ioan Rațiu a mers iarăși la ministrul de externe, dar acesta dispăruse din localitate.

Dupăce în zilele de 30, 31 Maiu și 1 Iunie a tot alergat, dela un ministru la altul s'a îngăduit în cele din urmă prezidentului Rațiu, ca în plic sigilat să înmâneze Memorandul șefului de Cabinet al Impăratului.

Memorandul, așa cum a fost dat, nedesfăcut și necitit, a fost trimis guvernului unguresc din Budapesta care apoi la rândul său în loc de dreptate și remediu, a început represaliile și persecuțiunile cele mai crunte în contra românilor ardeleni.

Reîntoarcerea dela Viena. — Priponirile delegaților români.

După umilirile și batjocurile suferite, deputațiunile s'au înapoiat din Viena în zilele de 1 și 2 Iunie 1892.

Pe drum pela gări, românii erau maltratați și vexați de funcționarii căilor ferate ungare. La gara centrală din Budapesta o grupă de țărani români, au fost scuipați și batuți. Pe toată calea, delegații români erau ținuți să stea ascunși în fundul vagonului ca niște criminali arestați, căci zăriți fiind de unguri, aceștia se năpustiau asupra lor, ca niște fiare sălbatice.

Ajungând la vetrile lor, îi așteaptă alte volnicii. Preoților și învățătorilor li se retrag toate ajutoarele de salariu, cei din urmă în mare parte sunt dați afară din orice funcție.

Represaliile în contra țărănilor urmează pe calea administrativă. Țăranul este amendat și săcăuit: odată că are gunoi pe lângă casă, altădată pentrucă n'are closet.

Intreaga țară a fost plină de teoroare în contra românilor. Dintre delegații români — în intervalul de 33 de ani — mulți s'au mutat la cele veșnice; dar cei rămași în viață, nici azi nu uită acel iad pământesc cu care au trăit pentru cutezanța de a-și ridica glasul și ochii către domnitorul lor legitim.

Populația ungurească și evreiască în toate orașele mai mari s'au dedat la atrocități și vandalisme în contra românilor. La prezidentul Rațiu din Turda și la alți intelectuali români din Șimleu, Arad, etc. le-au devastat și ruinat casele. Pe bătrânul Rațiu ungarilor din Turda

l'au condamnat la moarte. El s'a refugiat părăsindu-și casa și gospodăria fa cari nu s'a mai întors nici-odată.

La Vechiul Regat însă s'au ținut meetinguri de protestare în contra vandalismelor ungurești. La Ploești un domn Antonescu a zis între altele: „E timpul suprem ca să se unească toate partidele în chestia națională“.

Cum scriau ziarele ungurești?

După eșuarea primirei la Impărat presa evreo-maghiară țipa foc și pară asupra românilor și striga după represalii crunte trădătorilor.

Foile clujene strigau după procuror ca să întemnițeze pe memoran-diști încă pe drum, iar Comitetul național să fie dizolvat imediat.

„Magyar Hirlap“ din Budapesta fulgera contra lui Lucaciu și Brote și afirma că: e un scandal european faptul că lucrurile, au fost lăsate să se desvolte până acolo încât s'a format o astfel de deputațiune românească.

Mai radical scrie organul șovinist din Cluj „Erdelyi Viradó“ care începe astfel: Agitatorii trebuesc ori aruncați în temniță ori dați peste graniță în România. De pe popi ca Lucaciu trebuie trasă jos reveranda. „Prima datorie a guvernului e să dizolve Comitetul executiv“.

În Parlamentul maghiar deputatul Horanszki, dimpteună cu alți frunțași au pretins, ca guvernul să procedeze energic contra românilor. Alții vociferau, că guvernul maghiar să suprima apariția tuturor ziarelor valahe trădătoare de patrie.

Comitetul național în închisoare. Lupta a continuat.

Evenimentele s'au precipitat apoi. Nu după examinări serioase și cum-păniri imparțiale ale judecătorilor drepti, ci după presiunea opiniunii publice maghiare turburate și turburate.

Procurorii unguri au făcut acte de acuzare groaznice în contra membrilor Comitetului național, iar judecătorii unguri, orbiți de mânie au umplut toate pușcăriile cu aleși neamului român.

Cei mai mulți au suferit închisoarea în Seghedin și în Vaș. Lamura poporului român, frunțașii neamului erau înfundați în celule întunecoase și hrăniți cu pâine de ocaș.

Lupta însă nu a încetat. A continuat cu avânt și energie în deosebi în ziaristică și în viața țaranului român.

Ziariștii au devenit cei mai curajoși și neintimidați soldați ai cau-

zei române din Ardeal. Cu ochii țintiți la un punct fix, care era desrobirea și unirea tuturor românilor ei scriau și publicau fără frică tot ce gândeau că e adevărat și salutar pentru neamul român. Astfel ares-turile ungurești adăposteau continu tot mai mulți ziariști români.

O altă campanie s'a pornit în pă-tura de jos a poporului. Țăranul român ardelean, cu mintea lui poate mai simplă și greoaie dar cu atât mai sănătoasă, a observat, că *ungurul a pus ascuțișul săcurei la ră-dăcina existenței sale*. La această ac-țiune ticăloasă a răspuns cu întărirea în măsură neasămănată a con-științei și demnității sale naționale.

Conducătorii națiunii cari erau întemnițați, au fost trecuți în con-știința publică: ca semizei. Ideea na-țională era agitată la munți, în câmpie, în târguri. Țăranii de prin sate mărginașe din apropierea Dobriți-nului, cari fuseseră desnaționalizați și uitaseră limba română, se băteau

în piept, strigând că ei sunt români. Ciobanii din munți cântau din fluer, suferințele eroilor. S'au născut cân-tece populare ai căror autori erau necunoscuți dar cari răsunau prin toate văile și munții.

Ideea desrobirei și a biruinței s'a transformat într'un puternic clocot în sânul românilor ardeleni. Așa a trecut vremea tot cu lupte și sufe-rințe până la anul 1918.

Mai remarcăm un pasaj din me-morandul aici menționat cu cuvintele textuale: „O politică de Stat, care atât în bazele ei, cât și în sco-pul ei final e greșită, nu poate să fie decât dezastruoasă, atât pentru ceice stăruie în ea, cât și pentru patrie și tron“.

Profeția s'a împlinit, dezastrul lor a urmat. A trebuit să treacă 27 de ani, până s'a realizat acest adevăr.

Alexiu Fedorca
inspector de închisori,
fost delegat al județului Sălaj
la Viena

România-Mare, pământul făgăduinții pentru străini

Impresionanta comunicare făcută de dl deputat Dr. D. Lascu la Cameră, în ședința din 5 Iunie

În repetate rânduri ne-am exprimat surprinderea că în Parlamentul Ro-mâniei întregite, din atâtea sute de deputați și senatori nu se găsește nici unul, care să ia cuvântul cura-gios, pentru a arăta grozava primej-die ce o constituie invazia puhoiului jidovesc.

Comunicarea d-lui deputat Dr. D. Lascu ne-a procurat o deosebită sa-tisfacție, atât prin tonul energic în care e făcută cât și prin cuprinsul documentat, în care arată că am ajuns în ceasul al XI-lea, dacă nu

se iau măsuri din partea guvernului.

Presa din București, chiar și aceia dela care am fi așteptat mai multă luare aminte a trecut cu o condam-nabilă ușurință sau interesată tă-cere, asupra acestei comunicări de o importanță atât de mare. Regretăm că n'avem textul după notele steno-grafice, ca să putem înfățișa în în-tregime cuvântul viguros al d-lui deputat Lascu. Totuș reproducem după ziarul „România“ din București acest rezumat: Ședința de după amiaza zilei de 5 Iunie.

Dl Dr. D. LASCU reamintește guvernului că, la 5 Iunie 1923, adică acum doi ani, a dat alarma — cerând socoteală guvernului asupra invaziei nesfârșite a elementelor indezirabile strecurate în țară la noi din toate părțile din Ungaria, din Cehoslovacia, dar mai cu seamă, din Rusia și din Polonia. Aceste elemente parazitare mai constituiesc o primej-die permanentă și pentru siguranța statului nostru.

Dl general Văitoianu ministrul de interne de atunci, răspunzând dlui Dr. Lascu, s'a obligat să curețe țara de parazitari și indezirabili până la 1 Octomvrie 1923.

La această dată însă apărea în „Monitorul Oficial“ și o ordonanță, care prelungea termenul de evăcuare până la 1 Februarie 1924. Atunci România fu învrednicită de vizita unui domn delegat al „Alianței Israelite“, care a obținut o nouă păsuire, până la sfârșitul anului 1924. Expirând și acest termen, a sosit în țară un domn Sokolow, care după o sumedenie de feștanii, săvârșite prin toate orașele mai de seamă ale țării, a consfin-țit-o pentru totdeauna ca al doilea pământ al făgăduinței.

Dela dl Sokolow încoace, atât chestiunea evacuării, cât și a invaziei indesirabililor, a fost uitată.

Mai mult: alături de fictiva putere de stat românească funcționează o altă adevărată putere suverană, intangibilă, care este „Uniunea evreilor pământeni“.

Spre a dovedi acest lucru dl Dr. Lascu dă citire unui document senzațional, telegrama No. 654 din 27 Ianuarie 1925 a Ministerului de război către Corpul IV Armată, prin care se ordonă a se reveni asupra cererii de a se face perchițiție la „Uniunea evreilor pământeni“, care liberează bilete de liberă petrecere în țară pe blanchete de-ale Sigurauței Statului.

Dă citire și unui comunicat — scris de dl Dr. Duscian — apărut în N-rul 125 din 4 Iunie 1925 al ziarului „Universul“ din care reese că de 7 ani funcționează sistematic în Basarabia anumite organizații, care se ocupă cu trecerea parasitarilor de peste Nistru, pe care apoi îi încetățnesc cu acte false.

În sfârșit citează dintr'un discurs al d-rului Weizman, ținut în New-York la 17 Februarie c., cu prilejul unui congres sionist, care constată că, în urma radicalelor măsuri economice, puse în practică de către Polonia, Rusia, Italia și chiar Cehoslovacia, evreii din aceste state și-au pierdut terenul de sub picioare și trebuie să emigreze.

D-rul Weizman constată, că în Palestina nu mai e loc pentru emigranți.

De aci urmează — spune dl Dr. Lascu — că nu a rămas alt loc mai prielnic decât România-Mare. Așa că, astăzi ne bucurăm de un surplus de populație cu totul eterogenă de peste două milioane. În Parlamentul prusian s'a dat alarmă încă în anul 1920, pe tema că numărul evreilor a sporit în acea țară dela război încoace cu douăzeci de mii! Dacă o țară ca Prusia, cu o populație de peste 40 de milioane de locuitori, se alarmează din cauză că în decurs de șapte ani, numărul evreilor a crescut cu 20.000, ce are de zis guvernul nostru, întreabă dl Dr. Lascu, față de invazia celor două milioane de străini în decurs de trei ani, într'o țară cu 16 milioane suflete, cum e România?!

Cere ca guvernul să răspundă clar și precis, ca țara să știe, dacă este adevărat că se găsește sub presiunea capitalismului internațional și adică sub presiunea Alianței Israelite.

V'am întrebat acum doi ani, încheie dl Dr. Lascu, „Unde mergem?“ Vă întreb acum: „Unde am ajuns?“

Dl Iorga și delegatul studenției la serbarea dela Blaj

La comemorarea zilei de 3/15 Mai 1848 dela Blaj, am avut delegația să iau cuvântul în numele studenților români din întreaga țară.

Dându-mi-se mie această însărcinare, am plecat spre acest loc, — sfânt nu numai mie ci tuturor celor cari simt românește, — cu o vădită emoție în suflet. Aveam să revăd, după cinci ani de zile, orașelul modest din colțul celor două Târnave, căruia îi dătoarează atât de mult întreg neamul românesc. Aveam să simt iarăși acel fior al Blafului, care m'a cuprins în scurtul timp cât am stat acolo, pe băncile școlii. Cine merge la Blaj și îi cunoaște trecutul, este cuprins de vraja umbrelor marilor dispăruți, pe cari i-a avut Blaful.

N'a fost o sarcină pentru mine să merg la Blaj, ci dimpotrivă a fost o bucurie.

Prin cuvintele rostite, am relevat importanța zilei, asemenea și rolul ce l'a avut tinerețea acelor vremi în lupta națională a românilor ardeleni, făcând comparație cu marea luptă națională, ce o duce azi neamul românesc, începută de studenție. Iar la sfârșit, ca o dovadă că tinerii cari se jertesc în lupta națională ce o duce întreg neamul românesc, pentru a scăpa țara de puhoiul jidovesc, sunt prețuiți, așa cum își prețuiau generația tineră cei de acum aproape un secol, am propus celor de față, în numele stud. române, o moțiune, prin care ceream juraților severineni achitarea lui C. Zelea Codreanu.

„Odiosul fapt“ (sic!), a stârnit un entuziasm general, începând dela intelectuali până la cel din urmă țărant. Singur dl Iorga și cu câțiva cari făceau cor în jurul dsale, ma-

nifestau o vădită indignare, față de „nelegiuirea“ ce am comis.

Dacă cineva e tâmpit, de ce să urcă la tribună?, spunea dl Iorga în azul tuturor, însoțind aceste cuvinte — puțin măgulitoare pentru mine, — cu gesturi ce denotau o vădită indignare. Nu vorbesc de calitatea mea oficioasă, reprezentând în acel moment studenția română din toată țara, ci rămân numai la persoana mea. Dacă dl Iorga a venit la acea serbare, ca la un hram al națiunii, lăsând la o parte tot ce e trecător, desbrăcat de orice considerații politice, în numele „Ligii culturale“, fie-mi permis a-i spune că încă tinăr cum sunt, am fost stăpânit de un sentiment tot atât de înalt și curat ca și dsa. N'am venit nici eu la acea serbare, ca să fac jocul mârșav a vreunui partid politic, cum credea poate dsa. Am venit, ca să aduc solie celor dela Blaj, adunați pe „Câmpia libertății“, despre ceace simte și crede generația tineră a neamului românesc. Am adus închinare din partea studenției, în fața memoriei eroilor anului 1848. Toate acestea cred că nu sunt fapte, pentru cari ași fi meritat să fiu tratat așa cum am fost tratat. Iar faptul că am cerut să-și spună și cei de acolo cuvântul lor, — alături de toată țara, — pentru achitarea colegului nostru C. Zelea Codreanu, nu este o faptă pentru care să merit calificativele date din partea dlui Iorga.

Serbarea dela Blaj, a fost un bûn prilej pentru observator, să vadă cum azi toată lumea își dă seama tot mai mult, de grozăvia pericolului jidovesc. Poate, numai singur dl Iorga n'a observat ceace se petrece în sufletul celor cari erau la Blaj. Entuziasmul cu care a fost primită defilarea studenției, sub drapelul svastica al Centrului stud. „Petru Maior“ din Cluj, este un semn de care trebuie să țină seama bărfitorii nostri.

Tot ce regret e că am fost bruscat chiar de către dl Iorga. I'mi aduc aminte cu drag, din vremi de restricte pentru noi ardeleni, când, cetind pagini din trecutul nostru, — scrise de dl Iorga, — desprindeam din ael scriș românesc figurile mărețe ale voevozilor, păzitori ai neamului și credinței strămoșești. — A trecut cam mult deatunci. Nu mă gândeam, că va veni timpul, când acela a cărui scris întărește azi credința în mine, că ceasul desrobirii să apropie, să mă bruscheze așa cum m'a bruscat. E amară decepția

și îndeosebi atunci, când ești lovit pe nedrept, din partea acelor pe cari i-ai iubit atât de mult și poate îi mai iubești și azi.

Iertători trebuie să fie bătrânii, firea omului bătrân o spune, în cazul de față, — să mă scuze dl Iorga, — am să fac pe omul bătrân.

I. S. Suciu

Nota redacției

Intrebăm pe „marele nostru învățat“ gratificând cu calificativ de *tâmpit* pe delegatul studenției, care vorbea în numele tineretului universitar din întreagă țara asupra pericolului evreiesc, cum califică dsa pe dl Iorga de acum 15—20 de ani când scria și vorbea despre același pericol jidovesc cu mai multă vehemență decât tânărul Suciu la Blaj?

Oare pericolul jidovesc s'a micșorat sau a crescut de atunci? Dacă a crescut de ce închide astăzi ochii dl Iorga asupra unei probleme vitale pentru neamul nostru? Așa înțelege dsa să ia în cercetare marele probleme în vremea când luptă din răzputeri să ajungă Prim-Ministru?

Crede domnia sa că, făcând spre a plăcea puterii jidovești și a veni la guvern prin ajutorul clandestin al acestei puteri, crede că servește în mod dezinteresat cauza acestui popor ce geme sub presiunea semită?

Invităm pe dl Iorga să-și facă un scrupulos și sever examen de conștiință înainte de a se repezi la asaltul puterii cu mentalitatea că toți cari dau alarma asupra pericolului jidovesc sunt niște „*tâmpiti*“.

pentru americane) și multe alte explicații cari ne-au ridicat în ochii acestui neam care știe prea puțin despre noi, ca popor. Subsemnatul, văzând însuflețirea ce domnea în jurul acestei expoziții, am stat și eu — încă cu mândrie! — la dispoziția dlui Tecau cu orice servicii i-am putut aduce pentru aceasta“.

*

În vremea când guvernul, prin prefecti bătăuși și vânduți jidanilor ca cel de tristă și infamă memorie Manciu dela Iași, înțelege să maltrateze pe studenți și să influențeze mersul justiției prin strămutări de procese; din America depărtată, români, cari au perspectiva distanței în judecată și simțul obiectivității senine mai mult decât guvernării noștri, români, plecați să-și agonisească mijloace de traiu, nu se dau îndărăt de a sacrifica din puținul lor muncit din greu, sume de bani considerabile spre a ajuta pe studenții români năpăstuiți și persecutați — spre bucuria jidanilor — în propria lor țară. O astfel de jertfă, ce nu se laudă, ci se comunică cu un adânc sentiment de grațitudine întregului public românesc, este fapta generoasă și patriotică a dlui Niculae Tecau, inițiatorul expoziției mai sus menționate, care a dăruit și a hotărât și pe alții să facă o donațiune în favoarea studenților români, care donațiune se ridică la suma de 39000 Lei, expedită pe adresa ziarului naționalist „*Libertatea*“ condusă dela Orăștie de marele român ce poartă numele Ion Moța.

Din America

Revista noastră, deși persecutată de guvern prin trei suprimări în curs de 7 luni, a avut un ecou atât de puternic, încât românii din America ne susțin și ne încurajează la continuarea luptei contra jidanilor, jidoviștilor și intelectualilor români indiferenți.

O mărturisire și dovadă a acestui răsunet ne-o dă astăzi dl Ioan Oniciu, din orașul *Detroit Mich.* care ne trimite o sumă de 2220 Lei pentru abonamentul, iar restul donațiune. Ar fi prea puțin să-i mulțumim numai noi cei dela redacție; îi mulțumim întreaga suflare românească naționalistă și antisemită.

Din același continent unde roiesc români harnici, cari nu și-au uitat țara, ne vine vestea îmbucurătoare despre inițiativa laudabilă a inimosului român, dl Nicolae Tecau, originar din Sebeșul-Săsesc, de a fi organizat o expoziție de costume naționale de pe plaiurile Ardealului, care expoziție a fost foarte frecventată și admirată de americani. Dăm mai jos următoarea corespondență din East Youngstown Ohio, semnată de dl Petru P. Turcu.

„East Youngstown Ohio, May 8, 1925.

În ziua de 16 Martie 1925 s'a deschis în orașul Youngstown Ohio, o expoziție de tot felul de produse. Foarte bogată a fost expoziția în anul acesta, poate mai bogată ca în toți anii. În acest an, sau mai bine zis, pentru prima dată, ne-am pre-

zentat și noi, românii, la expoziția anuală a acestui oraș. Cel care are tot meritul pentru aceasta laudabilă faptă este dl Nicolae Tecau. Acest harnic român, care face cinste atât coloniei noastre cât și românismului în genere, a adus din comuna sa natală (Sebeșul-Săsesc) unele dintre cele mai frumoase covoare, costume, chindeauă de tot felul de lucrături de mână cari fac parte din arta noastră — specifică — națională, și pe cari le-a expus ca să le admire atâtea zeci și sute de mii de americani și alte nații streine cari au vizitat locul de expunere. Ca fiecare să-și poată da seama de sacrificiile făcute de dl Tecau pentru a face cunoscută streinilor aceasta artă a femeii noastre dela țară, fără a se gândi la alt câștig, decât cel moral, la ridicarea neamului, cred că e destul să se știe că numai închirierea locului (3 pe 4 m. pat.) unde s'au expus lucrurile românești l'a costat suma de 100. (Una sută dolari). Pentru ca expoziția românească să aibă cât mai mare importanță, dl Tecau, a cerut concursul — care l-a și obținut — Soților Ionescu-Ardeal, artiștii românilor din America și d-nei Marioara Mc. Croy (româncă căsătorită cu american) cari îmbrăcați în minunate costume naționale au stat tot timpul la dispoziția streinilor dându-le lămuriri despre țara noastră, derivația costumelor noastre, latinitatea limbii române, felul cum coasă țărancă noastră florile pe pânză (un „ceva“ necunoscut și uimitor

— **Semnele vremii.** Un scriitor rus Arzybaschew, fost filosemit, scăpat de un an din Rusia sovietică, scrie o scrisoare asupra situației de acolo din care extragem următoarele fragmente, luate după „*Weltkampf*“ din 15 Maiu 1925, pag. 456:

„Nici prin cuvinte frumoase asupra umanității și culturii nici prin învinovățirea antisemitismului, nici prin încercarea de a spăla pe jidani de păcate nu vom putea preîntâmpina să se întâmple ceia ce se numește pogromul tuturor rușilor contra jidanilor.

Mi s'a scris o scrisoare prin care mi se comunică despre formarea unor organizații de muncitori fără lucru și țărani cari au ca scop exterminarea fizică a jidanilor, ceia ce face pe aceștia să fugă în masse de la sate către marile centre urbane. Da, asta este puterea desna-dejdei!

Cărți și Reviste.

Conștiința națională. — *Revistă de naționalism integral.* București. Anul I. No. 1 și 2. Cu o deosebită satisfacție am citit primul număr al revistei nou apărută la București prin străduința câtorva nume bine cunoscute în lupta pornită cu atâtea lipsuri mai ales pe tărâmul presei, în care dușmanii noștri sunt cu deosebire de puternici. C. M. Răpeanu, N. Roșu, C. Ionescu, ing. M. P. Florescu, Șt. Anastasescu și alții, sunt luptători încercați pe cari nu trebuie să-i mai prezintăm cu laude publicului, către care ne îndreptăm noi.

„Conștiința națională” o spune dintru tot începutul că-și propune să facă *naționalism integral*. Mijloace? Cităm din program: „Menținându-ne în legalitate, vom ști să luptăm pentru promovarea intereselor neamului românesc, în limita puterilor noastre și cu tot curajul”.

No. 2 a apărut în decursul lunii Mai și continuă cu succes drumul bun început dela primul număr. Urăm cât mai mult spor la muncă „Conștiinței naționale” și indemnăm publicul și studenții clujeni mai ales s'o aboneze, întrucât este și un semioficios al „Uniunii naționale a studenților din România”. (Abonamentul 120 lei pe an. Redacția și administrația: Str. Pictor Grigorescu No. 9).

Grigore Alexandrescu exponent al ideii naționale. — Studiu critic de Marin Dragnea. Cluj 1925. A apărut zilele acestea, cu titlul de mai sus un interesant studiu critic, dublat de reliefa conștiință și paralelă a multor împrejurări din vremile noastre.

Grigore Alexandrescu este un nume mare în istoria literaturii românești și intenția dlui Dragnea de a-l lumina din latura cea mai importantă a operii sale, este laudabilă pentru d-sa. Studiul este scris într'un stil elegant, dar fără pretenții. Cât ne privește reținem acest pasagiu din încheiere: „Improprietărea țaranilor pe moșiile boerești, a naționalizat în foarte mare măsură pământurile. Totuș comerțul și industria aparține în cea mai mare măsură evreilor. Ori, noi tindem să naționalizăm și aceste două ramuri de manifestare economică”.

Un document prețios

Reproducem mai jos, traduse din cuvânt în cuvânt, trei pagini din revista „Weltkampf” din 1 Iunie 1925. Acest număr prin document cuprins, nu ar trebui să lipsească în original din mâna nici unui fruntaș politic român spre, a afla cum judecau dușmanii noștri la apogeul puterii lor pe jidani; cum se jereau de aceasta lepră și căutau să o țină la o parte din viața publică a României-mici. Și oamenii noștri politici nu văd la 1925, ceia ce vedea Monarhia habsburgică la 1917?

Jidanii și Români

Un document oficial din timpul războiului mondial

„La finele anului 1917 puterea finanței jidovești a început să facă demersuri energice pe lângă guvernul german, ca interesele jidovești să nu fie neglijate la încheierea păcii separate cu România. Acest fapt a deșteptat și atenția Wiener imperiale; guvernul austriac s'a adresat poliției militare din București întrebând ce părere are în chestiunea evreiască. S'a trimis din București un raport amănunțit, pe care suntem în situația să-l reproducem.

Iată cum sună:

Istoria chestiunii evreiești în România.

Înainte războiului chestiunea evreiască a fost mereu pusă pe tapet prin atitudinea provocatoare a jidanilor. Aceștia tindeau să dobândească tot mai multe drepturi, voiau o libertate nelimitată, cereau dreptul de-a dobândi imobile rurale, dreptul de vot și de liberă strămutare. Statul român, în propriul său interes, nu le putea acorda aceste drepturi. Dreptul de a dobândi proprietăți rurale ar fi avut ca rezultat că 75% jidani ar fi acaparat proprietatea imobiliară în Moldova, unde era permis evreilor să locuiască și în sate nu numai la orașe și unde moșiile mari și mijlocii erau arendate jidanilor. Și dacă s'ar fi permis evreilor și în cealaltă parte a statului să se așeze la sate, ar fi smuls din mâna țăranilor pământurile ce s'au dat acestora cu multă greutate.

Din motivele mai sus arătate nu s'au acordat jidanilor drepturile de cari se bucurau nejidanii. Politica oficială a comis însă marea greșală, că promitea jidanilor un egal regim juridic decât-ori avea de făcut vre'un împrumut în streinătate sau afaceri financiare similare, deși atare făgăduință nu se putea respecta. Aceasta irita pe jidanii din toate țările, iar românii din partea lor răspundeau cu manifestații antisemite. Mai acum câțiva timp s'a înrăutățit prin faptul că, la începutul anului 1914 contele Mihail Karoly a cerut în Parlament, ca Parlamentul ungar să protesteze contra călcării de cuvânt a guvernului român, care promisese încetățenirea jidanilor înainte de războiul cu Bulgaria și în urmă nu a voit să știe nimic despre aceasta. După cuvântarea sa Karolya primit multele telegrame de laudă dela jidanii din România. Intervenția lui a însărit și mai mult contrarietatea dintre români și evrei și a contribuit ca maghiarii să apară românilor într'o lumină foarte antipatică.

În primii doi ani ai războiului mondial jidanii s'au grăbit să adune averi colosale prin faptul că procurau articole de aprovizionare Puterilor centrale fie prin contrabandă și că făceau spionaj și pentru Rusia și pentru Puterile centrale în acelaș timp. În presa „românească” gazetarii jidani ațitau la războiu (ca Honigman, Fagure, Branisteanu, Sarațeanu etc.). După ce a început războiul contra Puterilor centrale, tot jidanii au fost aceia cari au vândut materialul sechestrat de armata română. Tovarășilor lor de rasă, cari erau cetățeni unguri, austriaci sau germani nu li s'a atins nici un fir de păr; nu au fost nici cel puțin interogați pentrucă jidanii „români” au știut să corupă cu abilitate organele polițienești.

Așa se prezintă populația când noi am ocupat jumătatea mai mare a României și capitala ei. Ura adâncă a românilor contra jidanilor a crescut de atunci. Aceștia nu fugeau din înaintea trupelor noastre, nu se retrăgeau în locuințele lor la apropierea noastră, ci primeau trupele dușmane învingătoare pretutindeni cu sgomotoasă bucurie. Ei au devenit tâlmaci, scriitori la mașină, funcționari în birouri detectivi etc., pe lângă armata austriacă și germană. Prin aceste legături oficiale au isbutit jidanii să scape de rechiziții și astfel este explicabil ca românii să simtă numai ură și dispreț contra evreilor ce conduceau comisiile militare germane cari rechiziționau totul dela români.

Veni și lipsa de alimente! Măncare se putea cumpăra foarte scump numai dela jidani. Germanii s'au lăsat a fi corupți de evrei, cari cu bani făceau orice. Acest fapt se explică prin următoarele împrejurări:

1. Jidanii nu au fost internați deși au ațâțat la războiu contra Puterilor centrale; din contră germanii au dat unor indivizi ca Brănișteanu (Braunstein) și Sărățeanu (Salzmann) autorizația să scoată un jurnal.

2. Dintre românii arestați mulți au fost internați în streinătate, dacă nu aveau legături cu jidanii; alții, chiar fruntași politici, au fost liberați în urma intervenției jidoveșii.

3. Jidanii fac contrabanda și mai departe cu mare succes.

Locurile de vânzare militare și magazinele etapelor precum și prăvăliile de desfacere pentru supușii Puterilor centrale sunt toate tixite cu jidani. Pretutindeni unde este ceva de câștigat în mod legal sau nelegal, pătrund jidanii. Totul pare a servi numai intereselor jidovești.

Orice intervenție a Monarhiei austro-ungare, tinzând a aduce egalitatea de drepturi a jidanilor, ar fi o nenorocire. Dacă jidanii ar dobândi egalitatea de drepturi, atunci în scurtă vreme puterea de stat a României ar deveni jidovească, ceea ce nu ar fi deloc de aplaudat. In afară de aceasta viața publică, după emanciparea jidanilor ar fi mai coruptă; aceasta însă nu o poate dori nimeni având în vedere legăturile economice între Monarhie și România“.

Atât din remarcabilul document. Cuprinsul său nu a servit la nimic; căci li s'a dat egalitate de drepturi jidanilor români de către Germania și Austro-Ungaria (prin pacea dela București, Maiu 1918) și în urmă de către Înțelegerere (Entente). Din acel timp ferbe în România neîncetat, după cum am arătat de mai multe ori.

Românii nu vor putea evita o luptă decisivă, dacă nu voesc să le putrezească din viață corpul național.

INFORMAȚIUNI

Revista noastră stă la dispoziția tuturor acelor ce au de spus o vorbă cinstită românească, de denunțat abuzuri, de desvăluit manopere oculte. Nu numai că vom publica articolele trimise de cititorii noștri, dar chiar facem apel către toți să nu stea la îndoială în fața hârtiei. Pretindem însă, ca toate faptele comunicate să fie întemeiate pe documente și dovezi rigurose controlate. Numai în felul acesta scrisul nostru a căpătat autoritatea ce o are astăzi.

Manuscrisele și chestiunile privitoare la redacție se vor adresa dlui dr. Ioan Istrate, secretarul de redacție al revistei, str. Regele Ferdinand 37.

Chestiunile privind administrația precum: plata abonamentelor, nepriemirea exemplarelor, etc. se vor adresa administrației: str. Bob No. 7.

*

Nunta lui Corneliu Zelea Codreanu. În ziua de Duminică 14 Iunie își serbează la Focșani, cununia religioasă, Corneliu Zelea Codreanu cu dra Ilinoiu. Transmitem din partea revistei tinerei perechi românești cele mai sincere urări de bine!

Cazul „Panait Istrati“. Noi nu ne-am spus cuvântul în privința succesului răsunător al acestui român de origină, care după o viață plină de aventuri a ajuns romancier apreciat de literații francezi. Presa jidovească, pentru că Panait Istrati e „socialist“ și „umanitarist“, l'a îmbrățișat cu toată dragostea „frățescă“. Apoi a început să-l ocolească pentru că nu-i făcea îndeajuns frumosul. Într'un număr din „Cuvântul“ se reproduce această părere a lui Panait Istrati, despre foștii săi admiratori, pe care o reținem și noi, mai mult ca un document, pentru unele adevăruri, ce cuprinde printre multe credințe false, dar mai ales pentru că socotim aceasta prima clipire mai curajoasă, pentru deschiderea ochilor în fața adevărului. Când ochii sunt deschiși deabinelea atunci „umanitaristul“, suntem siguri, dacă e un suflet cinstit, trece în tabăra „huliganilor“ și a „reacționarilor“. Dar să urmeze cuvântul lui Panait Istrati:

„Cunoașteți ceva mai abject, mai orbil decât un evrei, care se prezintă Costică? (E vorba de dl Costică Graul dela Adevărul! N. R.) Când îl

chiamă Moritz, — Moritz pur și simplu — evreul nostru e om „cu frica lui Dumnezeu, e un om de ispravă, e un om de cuvânt, nu face nici un rău evreilor și nici creștinii n'au să se plângă de dânsul. (Mare naiv ești domnule Panait Istrati! N. R.). Dar când fiul lui, în loc să rămână Aizic sau Avram, își transcrie evreismul pe un nume creștin, — așa cum s'ar transcrie falimentul pe numele nevastăii, — și devine de pildă Aristid, atunci primejdia e mare, e mare de tot. E primejdie și pentru evrei (De ce pentru evrei? N. R.) și pentru creștini: și unii și alții trebuie să se ferească atunci de dânsul. Atunci el s'ar închina la toți zeii și i-ar vinde pe toți: se strecoară în ajun în casa marelui rabin, chit ca a doua zi să ingenuche în fața preotului catolic sau protestant. Atunci el vrea să fie de toate: zaraf și mecena, poet și negustor, liberal și țărănist, — și de fapt nu e nimic. Atunci el devine, cum l-a calificat un vajnic fruntaș al neoașismului integral: Un rău fiu, un rău soț, un rău tată, un rău om de afaceri, un rău om politic, un rău evreu și un rău... român!“.

Balivernele presei jidovești.

Într'o bună dimineață presa jidovească a început din nou să țipe: huliganism! fapte monstruoase! progrom! Ce se întâmplase? Fiind aglomerație în trenul de Ungheni-Iași, două lucrătoare evreice, au căzut jos, dintr'un vagon ale căruș uși se deschideau înapoi. Dacă lucrătoarele ar fi fost românce, sau creștine, faptul s'ar fi înregistrat banal în două rânduri, la rubrica știrilor diverse. Fiind acele fete însă evreice, accidentul lor nu se poate datora decât „unor mâini criminale“.

Ai văzut stimate cetățean naiv, care citești din inconștientă sau din rea obișnuință presa jidovească sau jidovită, cât scandal s'a făcut pe tema acestei întâmplări? De geaba a intervenit însuș guvernul și a dat un comunicat liniștitor, în care arată că nu este vorba decât de un simplu accident. Presa jidovească i-a dat înainte cu progromul. Oameni cu nume au fost solicitați să-și spună cuvântul. Până și în Parlament a ajuns să se discute „huliganismul acelor tineri, cu mintea înflăcărată de ideile asazine, ale crucii cu cărlige“ etc.

Tot nu te saturei cititor inconștient, care te otrăvești zilnic cu proza unei presei ce ți-e dușmană, fie și neamului tău și pe care o încurajezi dându-i ajutorul tău cotidian?